

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

4. заседание

Четвъртъкъ, 31 октомврий 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 20 м.)

Председателствувалъ председателятъ Никола Логофетовъ. Секретари: Стефанъ Багриловъ и Николай Султановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Отпускни

Предложения

Законопроектъ

По дневния редъ:

Предложения: 1) за одобрение на нѣкои министерски постановления и царски укази отъ 1940 г. (Приемане)

Говорили: П. Стайновъ

М-ръ Д. Божиловъ

2) одобряване на XIV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, относно обандероването на намиращия се въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ отъ 1 левъ на всѣка кутийка и забраната на вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене, въ Южна Добруджа (Приемане)

3) за одобряване на XV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, относно събирането на допълнително монополно право на картитъ за игра, снабдяването съ патенти за игри за развлѣчение, опредѣляне и заплащане на акциза на вината и материалитъ, отъ които се добива ракия и опредѣляне и заплащане на патентитъ по таблици IX и X отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, въ Южна Добруджа (Приемане)

4) за одобряване XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септемврий 1940 г., протоколъ № 169, съ което се отмѣнява I-то постановление на Мини-

Стр.

45

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

46

<

Председателъ Никола Логофетовъ: Има нужниятъ брой народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Александъръ Христовъ Радоловъ, Ангелъ Георгиевъ Държански, Георги Тодоровъ Кръстевъ, Димитъръ Атанасовъ Арnaudовъ, Иванъ Борисовъ Батембергски, Иванъ Пешовъ Гърковъ, Игнатъ Илиевъ Хайдудовъ, Косю Христовъ Аневъ, Лазаръ Мариновъ Поповъ, Матю Ивановъ Колевъ, Д-ръ Никола Христовъ Минковъ, Светославъ Михайловъ Славовъ и Симеонъ Андреевъ Наумовъ)

Разрешилъ съмъ отпускъ на следнитъ г-да народни представители:

Ангелъ Държански — 1 день;
Георги Тодоровъ — 1 день;
Димитъръ Арnaudовъ — 1 день;
Игнатъ Хайдудовъ — 1 день;
Кирилъ Минковъ — 1 день, и
Светославъ Славовъ — 1 день.

Постѣпило е заявление отъ народния представителъ г-нъ д-ръ Никола Минковъ, съ което моли да му се разреши отпускъ, докато трае 75-дневното му военно обучение. Понеже се касае за отпускъ за повече отъ 10 дни, ще искамъ вашето съгласие.

Кои то съгласни да се разреши на г-нъ д-ръ Никола Минковъ отпускъ до завършване на военната му служба, на каквато е призванъ за 75-дневно обучение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпили сѣ отъ Министерството на финанситъ:

Предложение за одобрение на XI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 септемврий 1940 г., протоколъ № 162, относно освобождаването отъ бандеролъ 500 кгр. папириси, изработени отъ тютюневата фабрика на Съюза на тютюневитъ кооперации — София, които Съюзътъ на тютюнотърговцитъ подарява на войсковитъ части, които първи ще влѣзатъ въ Добруджа;

Предложение за одобряване XXIII-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му отъ 4 октомврий 1940 г., протоколъ № 175, относно освобождаване отъ бандеролъ, монополно право на цигарената хартия, мурури и общински налогъ на 1.000 кгр. папириси, които Съединенитѣ тютюневи фабрики подаряватъ на войската;

Предложение за одобряване XXXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 4 октомврий 1940 г., протоколъ № 175, относно намаляването на акциза по чл. 210 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ на внесената отъ С. С. С. Р. 10.000 тона каменна солъ, който акцизъ се намалява съ 55 стотинки на единъ килограмъ;

Предложение за одобряване III-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 августъ 1940 г., протоколъ № 129, относно освобождаването отъ бандеролъ, мурури и общински налогъ на около 29 000 кгр. стари, изостанали папириси, изработени въ бившитѣ тютюневи фабрики: Исакъ Аравъ и Синове, Братя Лазарови и „Македонка“, въ София, и бившата тютюнева фабрика „Рахебъ“ — село Малашевци, Софийско, които папириси ще бждатъ взети отъ Главното интендантство при Министерството на войната и ще бждатъ раздадени на войницитѣ, намиращи се на югоизточната ни граница; Законопроектъ за временно увеличение на пенсиятѣ.

Тия предложения и законопроектътъ ще се раздадатъ на г-да народнитѣ представители.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за одобрение на нѣкои министерски постановления и царски укази отъ 1940 г.

Г-да народни представители! Понеже мотивитѣ къмъ проекторешението сж обширни, моля да се съгласите, съгласно правилника, да не се четатъ мотивитѣ, а само решението.

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете решението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение на нѣкои министерски постановления и царски укази отъ 1940 г.

Одобряватъ се описанитѣ по-долу министерски постановления и царски укази, както следва:

XX-то постановление, протоколъ № 93, отъ 14 юний 1940 г., и укази № № 98, отъ 15 юний т. г., 99, отъ 20 юний с. г., 100, отъ 28 юний с. г., 101, отъ с. д., 102, отъ с. д., 103, отъ с. д., 104, отъ 30 юний т. г., 105, отъ с. д., 106, отъ с. д., 107, отъ с. д., 108, отъ с. д., 109, отъ 4 юлий т. г., 110, отъ с. д., 111, отъ с. д., 113, отъ 7 юлий т. г., 114, отъ 11 юлий т. г., 115, отъ с. д., 116, отъ с. д., 117, отъ с. д., 118, отъ с. д., 119, отъ 13 юлий т. г., 120, отъ с. д., 121, отъ с. д., 122, отъ с. д., 123, отъ с. д., 124, отъ 21 юлий т. г., 125, отъ 23 юлий т. г., 126, отъ 24 юлий т. г., 127, отъ 27 юлий т. г., 128, отъ 30 юлий т. г., 129, отъ с. д., 130, отъ 2 августъ, 131, отъ с. д., 132, отъ с. д., 133, отъ 13 августъ т. г., 134, отъ с. д., 135, отъ с. д., 136, отъ с. д., 137, отъ с. д., 138, отъ с. д., 139, отъ 15 августъ т. г., 140, отъ с. д., 141, отъ с. д., 142, отъ 22 августъ т. г., 143, отъ 23 августъ т. г., 144, отъ 27 августъ т. г., 145, отъ с. д., 146, отъ с. д., 147, отъ 30 августъ т. г., 148, отъ 2 септемврий т. г., 149, отъ 4 септемврий т. г., 150, отъ 5 септемврий т. г., 151, отъ с. д., 152, отъ 6 септемврий т. г., 153, отъ с. д., 154, отъ 7 септемврий т. г., 155, отъ с. д., 156, отъ 15 септемврий т. г., 157, отъ 17 септемврий т. г., 158, отъ с. д., 159, отъ 22 септемврий т. г., 160, отъ с. д., 161, отъ с. д., 162, отъ 27 септемврий т. г., 163, отъ с. д., 164, отъ с. д., 165, отъ с. д., 166, отъ 30 септемврий т. г., 167, отъ с. д., 168, отъ с. д., 169, отъ с. д., 170, отъ 5 октомврий т. г., 171, отъ с. д., 172, отъ 8 октомврий т. г., 173, отъ с. д., 174, отъ с. д. и 175, отъ с. д.

(Ето мотивитѣ къмъ законопроекта:

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение на нѣкои министерски постановления и царски укази отъ 1940 г.

Г-да народни представители! Презъ настоящата година се наложи, поради създадитѣ се международни събития, да се забрани износътъ и вносътъ на нѣкои стоки, както и да се разреши износътъ на други такива, а така сщо да се продължатъ и сроковетѣ по известни временно вносни и вносни декларации. Освенъ това, освободиха се отъ вносно мито и други данъци и такси и нѣкои стоки за нуждитѣ на известни общини въ страната.

Това се извърши съ постановления на Министерския съветъ, одобрени съ укази, както следва:

I. Съ XX-то постановление, протоколъ № 93, отъ 14 юний 1940 г., е разрешено на водния синдикатъ „Електрическа централа „Въча“ — Пловдивъ, да изнесе за Италия, за фирмата „Компания Джерале ди Електричита“ — Милано, монтажнитѣ инструменти кгр. 81, внесени презъ Пловдивската митница по декларация № 1136/2460, отъ 24 октомврий 1939 г.

II. Съ II-то постановление, протоколъ № 93, отъ 14 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 98, отъ 15 юний с. г., е забраненъ вносътъ на всѣкакви есенции отъ кафе.

III. Съ XV-то постановление, протоколъ № 91, отъ 11 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 99, отъ 20 юний с. г., е забраненъ износътъ на семе отъ сладка лупина.

IV. Съ V-то постановление, протоколъ № 100, отъ 25 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 100, отъ 28 юний с. г., е одобрено да се обложи по ст. 512 в/2 за вноската митнишка тарифа, съ 8% по стойностъ, една електропомпена уредба, на тежестъ около 1.320 кгр., за нуждитѣ на Фердинандското градско общинско управление.

V. Съ II-то постановление, протоколъ № 100, отъ 25 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 101, отъ 28 юний с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши на о. о. д-во „Родопи“ — Пловдивъ, да изнесе за Германия 60 кгр. стари негодни бронзови сита, срещу вносъ на 6 броя нови такива сита, 48 кгр. и

2. Да се разреши на фирмата Братя Габровски, акционерно дружество, София, да изнесе за чужбина 600 кгр. старъ алуминий, срещу вносъ на толкова килограма алуминиеви плочи, необходими за нуждитѣ на шперплатната й фабрика въ гр. Тетевенъ.

VI. Съ III-то постановление, протоколъ № 100, отъ 25 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 102, отъ 28 юний с. г., е разрешено на Общия съюзъ на занаятчийскитѣ кооперации, София, да изнесе за Германия, подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, 2.500 кгр. алуминиеви отпадъци, срещу вносъ отъ същата държава на съответното количество алуминий на листи и дискове.

VII. Съ IV-то постановление, протоколъ № 100, отъ 25 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 103, отъ 28 юний с. г., е одобрено следното:

1. Да се обложи по ст. 512 в/2 на вноската митнишка тарифа, съ 8% по стойностъ, комплектната хладилна инсталация, която ще се внесе отъ Асеновградското градско общинско управление, и

2. Да се освободятъ отъ заплащане на износно мито и други данъци и такси поменатитѣ въ указъ № 43, отъ 21 ноемврий 1939 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 262, с. г., 1.000 кгр. отпадъци отъ алуминий и 1.000 кгр. отпадъци отъ дуралуминий, които ще се изнесатъ за чужбина отъ акционерно дружество „Български Капрони“.

VIII. Съ IV-то постановление, протоколъ № 102, отъ 28 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 104, отъ 30 юний с. г., е одобрено да се освободи отъ заплащане на вносно мито и други данъци и такси фотографията по вносна декларация № 17955, отъ 19 юний 1940 г. — кредитна смѣтка № 23457/1940 г. на Столичната митница.

IX. Съ XIV-то постановление, протоколъ № 102, отъ 28 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 105, отъ 30 юний с. г., е разрешено на акционерно дружество „Марица“, ул. „Бенковски“ № 10а, София, да изнесе за чужбина 400 кгр. употребявани бронзови сита, срещу вносъ на 325 кгр. нови такива сита.

X. Съ XVI-то постановление, протоколъ № 102, отъ 28 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 106, отъ 30 юний 1940 г., е разрешенъ износътъ на гликозата, който износъ да се извърши подъ контрола на Дирекцията на външната търговия и на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни, която има монополното право за търговия съ главния суровъ материалъ — царевичата.

Срещу износа на гликозата да се внесатъ въ страната каучукъ, бѣло тенеке, ютени торби, калай и др.

XI. Съ V-то постановление, протоколъ № 102, отъ 28 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 107, отъ 30 юний с. г., е одобрено да се откриятъ номинални антрепозитни складове въ градоветѣ: Габрово, Велико-Търново, Ямболъ и Стара-Загора, подъ ведението и контрола на най-близкитѣ митници, за находящитѣ се въ митически антрепозити въ гр. Бургасъ и Варна 795 тона джбилни материали.

XII. Съ XV-то постановление, протоколъ № 102, отъ 28 юний 1940 г., одобрено съ указъ № 108, отъ 30 юний с. г., е одобрено следното:

Разрешава се, щото изпрашанитѣ отъ чужбина мостри за излагане въ Международната изложба въ Варна да се

освободят от таксите и берните, събирани за временно внасяните стоки, както и от таксата за пломбите, с които се опломбирват внасяните за изложбата мостри, като при това следумит се за тия мостри вно ч мито, общински налог и гербов сбор, мѣсто съ паричен залог, се обезпечават съ писмена необгербвана гаранция, дадена от управата на Международната изложба въ гр. Варна.

Внасяните консумативни материали, които ще се употребят при демонстрациите съ и-ложените чуждестранни машини и пр., както и рекламният материал, който чуждестранните изложители ще раздават на посетителите на изложбата, се освобождават от вносно мито и други данъци и такси, като рекламният материал се освобождава и от гербов налог.

Изразходването на консумативните материали става под надзора на митнишката власт.

XIII. Съ VIII-то постановление, протокол № 106, от 1 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 109, от 4 юлий с. г., е разрешено на Българското дружество „Червен Кръст“ — София, да изнесе и изпрати на Международния комитет на „Червен Кръст“, въ Женева, 8 бали (човали) съ нови и употребявани чисти дрехи, кгр. 185, предназначени за подпомагане на французките бѣжанци.

XIV. Съ X-то постановление, протокол № 106, от 1 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 110, от 4 юлий с. г., е разрешен износът, под контрола на Дирекцията на външната търговия, на 100 броя студентски шапки, за нуждите на българските студенти въ Германия.

XV. Съ IX-то постановление, протокол № 106, от 1 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 111, от 4 юлий с. г., е продължен съ 2 месеца безмагазиният тримесечен срок, предвиден въ чл. 111, буква „е“, от закона за митниците, за стоките, които, поради усложнените международни събития, съ стоварени въ магазинята на Бургаската митница на 18 мартъ 1940 г., при условията, предвидени въ гореказания членъ от закона за митниците, но неомитени или новоизнесени въ тримесечния срокъ.

XVI. Съ XXXII-то постановление, протокол № 102, от 23 юний 1940 г., одобрено съ указ № 113, от 7 юлий с. г. е одобрено да се освободят от вносно мито и други данъци и такси внесените от дружество „Вотираг“ — Берлин, въ връзка съ доставката на рогове и овце от същото дружество, чрезъ Драгоманската митница, съ вносна декларация № 1704, от 17 април т. г., овесъ кгр. нето 9.100 (бруто 9.240 кгр.) и ютени торби кгр. 140 (брой 132).

XVII. Съ XI-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 114, от 11 юлий с. г., е продължен съ девет месеца даденият първоначален 18-месечен срокъ, за изнасяне, като амбалажъ на мѣстни стоки, ютени торби, брой 3.147, кгр. 1916-500, внесени временно презъ Бургаската митница по временно вносна декларация № 8692/13449, от 5 декемврий 1938 г., подадена от фирмата Лозаро-винарско събирателно дружество „Бѣлеще“, София.

XVIII. Съ VIII-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 115, от 11 юлий с. г., е продължен съ 3 месеца първоначално даденият 6-месечен срокъ по временно вносна декларация № 29719/6119, от 25 ноемврий 1939 г., на Столичната митница, и то само по отношение на автомобиля марка „Мерцедес“, 4-мѣстенъ, съ № на мотора и шасито 427103, моделъ 170v, на обща тежестъ 1080 кгр.

XIX. Съ VI-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 116, от 11 юлий с. г., е разрешено на Дирекцията на трамваите и осветлението при Софийската голѣма община да изнесе за чужбина до 11.000 кгр. сурова медъ, срещу вносъ на 8.600 кгр. медни профили, месингови материали и изолирани проводници, необходими за поддържане на трамвайните вагони на същата дирекция, като медта за износъ бѣде закупена от наличните на Българската земеѣлска и кооперативна банка 100 тона такава медъ, получена от преработката на медната руда на акционерно дружество „Лула-Яна“.

XX. Съ XIII-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 117, от 11 юлий с. г., е разрешено на Димитъръ Г. Тодоровски, от гр. София, ул. „Веселъ“ № 37, да изнесе за Турция две комплектни маслѣбни машини, мѣстно производство, за 402.000 л., срещу извършения от него предварителен вносъ от същата държава на пчеленъ восъкъ, кгр. бруто 3.680, по вносна декларация № 18642, от 24 юний 1940 г., на Столичната митница.

XXI. Съ XII-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 118, от 11 юлий с. г.,

е разрешено на Петъръ Гюровъ Аначковъ, от гр. София, да изнесе за чужбина части от шевни машини и една електрическа ножица, всичко 11.750 кгр.

XXII. Съ XIV-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 113, от 13 юлий с. г., е разрешено на дружество „Копроизъ“ — Троянъ, да изнесе за Германия едно горно тѣло и една нагрѣвна плоча от лѣта стомана — повредени части от една хидравлическа преса за производство на шперплатъ.

XXIII. Съ XV-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 120, от 13 юлий с. г., е разрешено на фирмата инж. М. Калбуровъ, от гр. София, ул. „Раковски“ № 132, да изнесе за чужбина 70.000 броя металически материали.

XXIV. Съ V-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 121, от 13 юлий с. г., е одобрено да се облажатъ по ст. 512 в/2 на вноската митническа тарифа, съ 8% по стойностъ, хладилната и отоплителна инсталации и кланичните съоръжения, които ще се внесат от чужбина от Русенското градско общинско управление за обзавеждане на кланицата въ гр. Русе.

XXV. Съ XXIX-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 122, от 13 юлий с. г., е одобрено да се допуска въ бѣдеще предварително износъ на жѣлѣзна сгурия срещу вносъ на артикулите, изброени въ указъ № 38, от 28 февруарий 1940 г., („Държавен вестникъ“, брой 50, от 4 мартъ 1940 г.).

XXVI. Съ IX-то постановление, протокол № 111, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 123, от 13 юлий с. г., е разрешено на Лудвигъ Грауманъ, от гр. София, да изнесе за чужбина, безъ да заплаща износно мито и други данъци и такси, една комплектна инсталация — машини, части, принадлежности и пр., кгр. рн. 11.781, за избѣлване на орѣхи, която инсталация е внесена въ страната съ вносна декларация № 14/129, от 27 януарий 1936 г., на Драгоманската митница.

Изнасянето да се извърши най-късно до 26 септемврий 1940 г.

XXVII. Съ III-то постановление, протокол № 112, от 9 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 124, от 21 юлий с. г., относно доставката на разни материали.

XXVIII. Съ XVII-то постановление, протокол № 119, от 19 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 125, от 23 юлий с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши на Павелъ Гере, от гр. София, ул. „Мария Луиза“ № 85, да изнесе за чужбина три металически цилиндра от семечистачни машини, бруто около 500 кгр., а нето около 370 кгр.

2. Да се разреши на Българското земеѣлско дружество, София, да изнесе за чужбина една металическа машина за обработка на почва, кгр. нето 214, и

3. Да се разреши на д-ръ Д. Киряковъ, от гр. София, ул. „Гладстонъ“ № 11, да изнесе за чужбина една стоманена пружина и единъ жѣлѣзенъ лостъ, всичко кгр. нето 3700.

XXIX. Съ XVII-то постановление, протокол № 120, от 22 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 126, от 24 юлий с. г., съ освободени от износно мито, товарно право, гербъ, данѣци, всѣкакъв видъ берии, общински такси и други, следните стоки.

- а) 200.000 кгр. агнешки кожи,
- б) 50.000 кгр. ярешки кожи,
- в) 10.000 глави живи свине,
- г) 2.000 глави заклани свине,

д) остатъкътъ въ тютюни, упоменати въ третото постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му от 29 юний 1940 г., протокол № 104.

XXX. Съ XII-то постановление, протокол № 121, от 22 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 127, от 27 юлий с. г., е разрешено изнасянето на 260 каси съ разни материали.

Сжщитъ материали при изнасянето съ освободени от износно мито и други данѣци и такси.

XXXI. Съ XVII-то постановление, протокол № 117, от 17 юлий 1940 г., одобрено съ указ № 128, от 30 юлий с. г., е разрешено на Главната дирекция на жѣлѣзниците и пристанищата да достави 300 тона жѣлѣзо за жѣлѣзобетонъ, от мѣстенъ произходъ или странство, на сума около 3.000.000 л., като доставката се извърши на основание чл. 120а от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Воденето преговори и възлагане на доставката да стане от комисията, назначена съ XIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му от 26 ноемврий 1938 г., протокол № 158.

При тази доставка, договорящата с държавата страна се освобождава от всякакви данъци, налози, мита, бери, такси, права, гербъ и други, по който и да било законъ.

XXXII. Съ VIII-то постановление, протоколъ № 122, отъ 25 юлий 1940 г., одобрено съ указъ № 129, отъ 30 юлий с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши на акционерно дружество „Кнайст“, София, да изнесе 3 чужбина една металическа машина, кгр. бруто 235, нето кгр. 173, съ която може да се фабрикуватъ картонени кутии чрезъ залепване на картонитъ, безъ да се шие съ телъ, и

2. Да се разреши на акционерно дружество „Байер-Фарма“, София, да изнесе за чужбина 108 кгр. разни серуми, срокътъ на действие на които е изтекълъ.

XXXIII. Съ XXI-то постановление, протоколъ № 123, отъ 30 юлий 1940 г., одобрено съ указъ № 130, отъ 2 августъ с. г., е разрешено на фирмата Кото Партовъ, акционерно дружество, София, да изнесе за чужбина 50 тона доматено пюре, реколта 1939 г., поставено въ тенекени кутии отъ по 5 кгр., при условие, че ще внесе полуфабрикувани кутии отъ бѣло тенекъ за консерви.

XXXIV. Съ XX-то постановление, протоколъ № 123, отъ 30 юлий 1940 г., одобрено съ указъ № 131, отъ 2 августъ с. г., е разрешено на Братя Диманови, акционерно дружество, София, да изнесатъ за чужбина 4 броя електропомпи, кгр. рн. 2.900, обмитени за вносъ презъ Варненската митница съ вносни декларации № № 976, отъ 11 май 1940 г., и 1015, отъ 14 май с. г.

Срещу тѣзи помпи Братя Диманови се задължаватъ да внесатъ отъ чужбина други такива помпи.

XXXV. Съ XIX-то постановление, протоколъ № 123, отъ 30 юлий 1940 г., одобрено съ указъ № 132, отъ 2 августъ с. г., е разрешено на Анастасия Файхтмаеръ Бумова, отъ гр. Габрово, ул. „Борово“ № 4, да изнесе за чужбина следнитъ металически жболокарски принадлежности:

- 1) единъ вулканизаторъ;
- 2) една полирна машина;
- 3) инструменти жболокарски и

4) единъ шкафъ за инструменти, внесени въ страната презъ Русенската митница, съ вносна декларация № 3342, отъ 8 септемврий 1939 г.

XXXVI. Съ V-то постановление, протоколъ № 129, отъ 7 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 133, отъ 13 августъ с. г., е разрешено на дружеството за продажба на германски анилинови бои, София, да изнесе за чужбина образци отъ медни клишета, кгр. рн. 8.

XXXVII. Съ VI-то постановление, протоколъ № 129, отъ 7 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 134 отъ 13 августъ с. г., е одобрено да се освободятъ отъ вносно мито и др. данъци и такси, временно внесени въ страната 246 желъзни варели, съ вносни декларации № № 16887/19286, отъ 8 юний 1940 г., на Столичната митница, и 2607/3314, отъ 10 юний 1940 г., на Бургаската митница, които варели ще се намиратъ подъ надзора на митническата властъ.

Оставениятъ въ случая въ казанитъ митници депозитъ да се възвърне на правоимащия.

Сажитъ варели могатъ да бъдатъ изнесени отъ страната, когато това е необходимо, безъ да се заплаща за тѣхъ мито и др. данъци и такси.

XXXVIIIa. Съ XVI-то постановление, протоколъ № 131, отъ 9 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 135, отъ 13 августъ с. г., е разрешенъ износътъ на стари автомобилни и мотоциклетни гуми, срещу вносъ на нови такива гуми, въ съотношение по тегло най-много 2:1 за вътрешнитъ и 3:1 за външнитъ гуми.

XXXVIIIb. Съ XVII-то постановление, протоколъ № 131, отъ 9 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 136, отъ 13 августъ с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши на Иванъ Недѣлчевъ, кооперативенъ деятель, отъ гр. София, ул. „Графъ Игнатиевъ“ № 17, да изнесе за Югославия два броя металически сепаратори „Алфа Лаваль“, моделъ 60, № 6, капацитетъ 330 литра, единиятъ сепараторъ съ подложка, а другиятъ безъ подложка.

2. Да се разреши на кредитна кооперация „Развитие“ въ с. Калейца, Троянско, да изнесе за Югославия 3.000 тета металически волски гребени.

3. Да се разреши на Българско акционерно дружество за електричество „Сименсъ“, отдѣлъ слаби токове, София, да изнесе за Германия около 25 кгр. негодни металически рентгенови тръби.

4. Да се разреши на Димитъръ К. Димовъ, търговски представител, отъ гр. София, ул. „Алабинъ“ № 33, да изнесе за Германия 6-500 кгр. стоманени платинки — шлайдери—части на машини за чорапна индустрия.

5. Да се разреши на фирмата инж. Банко Банковъ & Сие, о. о. д-во, София, площадь „Славейковъ“ № 7, да изнесе за Швеция 12.400 кгр. доматено пюре, опаковано въ дървени бурета, и

6. Да се разреши на Търговско акционерно дружество „Сидъ“, София, ул. „Царъ Калоянъ“ № 21, да изнесе за Германия следнитъ металически земеделски оръдия: две оковачки съ плужни тѣла, две грапи и 6 плуга.

XXXIX. Съ IV-то постановление, протоколъ № 113, отъ 11 юлий 1940 г., одобрено съ указъ № 137, отъ 13 августъ с. г., е разрешенъ износътъ на неизнесенитъ, съгласно царски указъ № 67, обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 90, отъ 19 априлъ т. г., количества оризъ „карго“, срещу вносъ на сода каустикъ, калцинирана сода и срещу изплащане на задължения на българскитъ държавни желъзници подъ контрола на Дирекцията на външната търговия.

XL. Съ XV-то постановление, протоколъ № 131, отъ 9 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 138, отъ 13 августъ с. г., е разрешено на I Българска чорапна фабрика „Ка-бо“, София, да изнесе за чужбина около 5 кгр. металически части и игли на машини за производство на чорапи.

XLI. Съ IV-то постановление, протоколъ № 133, отъ 13 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 139, отъ 15 августъ с. г., е разрешено на архимандритъ Михаилъ Достоевски, София, да изнесе отъ страната за нуждитъ на монаситъ и служащитъ отъ Св. български обители въ Света-гора, 1000 кгр. бобъ, 200 кгр. сирене и 100 кгр. овче или краве масло.

XLII. Съ XII-то постановление, протоколъ № 133, отъ 13 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 140, отъ 15 августъ с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши изнасянето за чужбина на монтажнитъ инструменти, внесени въ страната съ вносна декларация № 8, отъ 8 май 1940 г., на Божурищенската митница.

2. Да се разреши износътъ за С. С. С. Р., подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, на 1.000 тона оризъ.

3. Да се разреши изнасянето за чужбина на монтажнитъ инструменти и монтажорско облъкло, на тежестъ около 100 кгр., внесени въ страната съ вносна декларация № 538, отъ 9 февруарий 1940 г., на Драгоманската митница.

XLIII. Съ XIII-то постановление, протоколъ № 133, отъ 13 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 141, отъ 15 августъ с. г., е продълженъ съ 3 месеца едногодишниятъ срокъ по вносна декларация № 13496, отъ 19 май 1939 г., на Столичната митница, за представяне преселнишки документи отъ д-ръ Вили Хьомъ, директоръ на германското училище, София.

XLIV. Съ IV-то постановление, протоколъ № 142, отъ 22 августъ с. г., е разрешено на Минчо Петковъ, отъ гр. Габрово, да изнесе за Германия 10.000 кгр. табашка козя козина.

XLV. Съ II-то постановление, протоколъ № 142, отъ 21 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 143, отъ 23 августъ с. г., е продълженъ съ 6 месеца първоначално дадениятъ 18-месеченъ срокъ по временно вносна декларация № 851/1275, отъ 26 януарий 1939 г., на Бургаската митница.

XLVI. Съ XIV-то постановление, протоколъ № 144, отъ 23 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 144, отъ 27 августъ с. г., е одобрено следното:

1. Да се разреши на акционерно дружество „Динамика“, ул. „Московска“ № 7, София, да изнесе за Германия една счупена металическа частъ отъ триосентъ артилерийски дизеловъ влѣкачъ МАН Г2, и

2. Да се разреши износътъ на 1.000 тона меласа, подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, срещу вносъ на равностойностно количество медъ и олово.

XLVII. Съ VII-то постановление, протоколъ № 144, отъ 23 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 145, отъ 27 августъ с. г., е продълженъ съ 6 месеца дадениятъ първоначаленъ 12-месеченъ срокъ, за изнасяне, като амбалажъ на мѣстни плодове, остатъкътъ отъ пергаминовата хартия, 1.402-500 кгр., внесена временно въ страната по декларация № 21717, отъ 16 августъ 1940 г., на Столичната митница, подадена отъ името на Ташковъ & Филиповъ, София.

XLVIII. Съ XV-то постановление, протоколъ № 144, отъ 23 августъ 1940 г., одобрено съ указъ № 146, отъ 27 августъ с. г., е разрешенъ износътъ на 29.600 кгр. стара медъ, подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, срещу вносъ на 17.800 кгр. изолирани електропроводници.

XLIX. Съ I-то постановление, протокол № 148, от 27 август 1940 г., одобрено съ указ № 147, от 30 август с. г., е одобрено:

1. Да се разреши на акционерно дружество „Агефа“, от София, ул. Пирот № 9, да изнесе за чужбина 15.000 кгр. стари месингови гилзи и 33.000 кгр. суровъ чукавъ лентъ, и

2. Казанитѣ количества стари месингови гилзи и суровъ чукавъ лентъ да се освободятъ отъ заплащане на износно мито и всички други данъци и такси, берии, гербъ, клирингови и гербови сборове, въобще отъ всички настоящи и бъдещи данъци, такси, берии, налози и пр., отъ какъвто и да сѣ характеръ, които се събиратъ или ще се предвидятъ за събиране отъ отдѣлнитѣ власти въ страната.

L. Съ III-то постановление, протокол № 150, от 31 август 1940 г., одобрено съ указ № 148, от 2 септември с. г., е одобрено следното:

1. Да се продължи съ 5 месеца тримесечниятъ срокъ по чл. 112 отъ закона за митницитѣ по отношение 10-тѣ колета, по манифестъ № 394, от 12 мартъ 1940 г., на Бургаската митница, марка „Адресъ“, № № 1 до 4 и 6 до 11, кгр. бруто 415, съдържащи вино въ бутилки, предназначено за югославската легация въ София.

2. Сѣщитѣ колетъ да се освободятъ отъ заплащане на таксата магазинажъ за всичкото време, презъ което сѣ престояли или ще престоятъ въ магазинята на митницата до обмитването имъ отъ легацията.

LI. Съ V-то постановление, протокол № 149, от 30 август 1940 г., одобрено съ указ № 149, от 4 септември с. г., е разрешено следното:

1. На фирмата Кото Хр. Партозъ, акционерно дружество, София, да изнесе за чужбина 30 тона доматено пюре, реколта 1939 г., въ кутии отъ бѣла тенекъ отъ по 5 кгр. и

2. На Зара Генадиева, отъ гр. София, ул. „Индустринална“ № 5, собственица на работилница за добиване на калай отъ отпадъци отъ бѣла тенекъ, да изнесе за чужбина 1.000 кгр. калай, срещу вносъ на бѣла тенекъ, при съотношение 3:100 между калай и тенекъята.

LII. Съ XIII-то постановление, протокол № 152, от 3 септември 1940 г., одобрено съ указ № 150, от 5 септември с. г., е разрешенъ износътъ на около 250 тона замразено доматено пюре съ доматенъ концентратъ до 30%.

LIII. Съ I-то постановление, протокол № 154, от 4 септември 1940 г., одобрено съ указ № 151, от 5 септември с. г., е разрешенъ износътъ на двадесетъ тона електролитна медъ и шестдесетъ тона олово за преработване, срещу вносъ на съответното количество електрически и телефонни кабели, като износътъ и вносътъ се извърши подъ контрола на Дирекцията на външната търговия.

LIV. Съ V-то постановление, протокол № 152, от 3 септември 1940 г., одобрено съ указ № 152, от 6 септември с. г., е разрешено на фирмата „Орионъ“—Райковски, о. о. д-во, София, да изнесе за чужбина срещу заплащане въ долари 500 кгр. масло млѣчно въ пакети и 500 кгр. свинска масъ.

LV. Съ VI-то постановление, протокол № 152, от 3 септември 1940 г., одобрено съ указ № 153, от 6 септември с. г., е разрешено следното:

1. На Братя Войняговски, отъ гр. София, ул. Мария Луиза № 67, да изнесатъ обратно за чужбина 85 броя металически дефектни амперметри и 21 броя металически дефектни волтметри, на обща тежестъ около 75 кгр.

2. На Лудвигъ Грауманъ, отъ София, ул. „Московска“ № 7, да изнесе обратно за чужбина 273 кгр. металически части за вършачки и жетварки и

3. На фирмата „Текстилойдъ“, акционерно дружество, I-ва българска фабрика за текстилни помощни уреди, София, да изнесе за Турция, подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, бърда за 60.000 л., срещу вносъ на чешмово дърво, необходимо при фабрикуването на произвежданитѣ отъ сѣщата фабрика текстилни уреди.

LVI. Съ II-то постановление, протокол № 157, от 6 септември 1940 г., одобрено съ указ № 154, от 7 септември с. г., е разрешено на Иванъ Ганевъ и Василъ Зографовъ, отъ гр. София, да изнесатъ за чужбина единъ стоманенъ картотеченъ шкафъ, кгр. рн. 80, който шкафъ е внесенъ въ страната съ вносна декларация № 32105, отъ 21 декември 1939 г., на Столичната митница.

LVII. Съ V-то постановление, протокол № 156, от 5 септември 1940 г., одобрено съ указ № 155, от 7 септември с. г., сѣ освободени отъ заплащане на вносно мито и други данъци и такси, включително и отъ таксата за товарно право, 2.500 броя противодъждовни мушамъ за нуждитъ на служителитѣ при Дирекцията на държавнитѣ привилегии и акцизитѣ, Дирекцията на прѣжитѣ данъци и отдѣла за митницитѣ.

LVIII. Съ II-то постановление, протокол № 159, от 7 септември 1940 г., одобрено съ указ № 156, от 15 септември с. г., е разрешено следното:

1. На Александъръ Рашеевъ, отъ София, ул. „Вълковичъ“ № 1, да изнесе за чужбина 1.268 кгр. водопроводни металически части.

2. На Аврамъ Исакъ Леви, отъ София, ул. „Нишка“ № 1а, да изнесе за чужбина 15 дузини металически триони.

3. На Павелъ Гере, отъ София, ул. „Мария Луиза“ № 85, да изнесе за чужбина единъ металически барабанъ на моторна роначка за царевица, на тежестъ около 100 кгр., и

4. Да се разреши на Хансъ Винтершайнъ, отъ София, ул. „Търговска“ № 21, да изнесе за чужбина 14 броя играчки, приготвени отъ целулоидъ и каучукъ, на обща тежестъ 0-320 кгр.

LIX. Съ V-то постановление, протокол № 162, от 13 септември 1940 г., одобрено съ указ № 157, от 17 септември с. г., е разрешено на о. о. дружество „Американъ Импортъ“, Пловдивъ, да изнесе за чужбѣ на 120 броя, кгр. 15, желѣзни части за бензинови мотори — супапи, срещу вносъ на толкова броя други супапи, подходящи за мѣстния пазаръ.

LX. Съ VII-то постановление, протокол № 162, от 13 септември 1940 г., одобрено съ указ № 158, от 17 септември с. г., е разрешено следното:

1. На акционерно дружество „Интерконтинентале“, отъ гр. София, ул. „Гурко“ № 14, да обмити за вносъ 1.276 кгр. медни плочи, манифестирани предъ Бургаската митница съ манифестъ № 1043, отъ 27 май 1940 г., които плочи да се държатъ на разположение на Дирекцията за гражданска мобилизация до установяване правоспособния имъ притежателъ.

2. Сѣщитѣ плочи да се освободятъ отъ заплащане на таксата магазинажъ за всичкото време, презъ което сѣ престояли въ магазинята на сѣщата митница.

LXI. Съ XII-то постановление, протокол № 163, от 18 септември 1940 г., одобрено съ указ № 159, от 22 септември с. г., е продълженъ съ една година даденитъ първоначаленъ 12-месеченъ срокъ за въвършане, като амбалажъ на мѣстни плодове и стоки, пергаминозата хартия, 2.555 кгр. р. н., внесена временно презъ Столичната митница по декларация № 22402/26965, отъ 24 август 1939 г., подадека отъ „Нацексъ“, акционерно дружество, София.

LXII. Съ X-то постановление, протокол № 166, от 18 септември 1940 г., одобрено съ указ № 160, от 22 септември с. г., е разрешено следното:

1. На водния синдикатъ електрическа централа „Въча“, гр. Пловдивъ, да изнесе за чужбина, подъ контрола на Дирекцията на външната търговия, 70 кгр. старо олово, срещу вносъ на 20 оловни положителни плочи.

II. На акционерно дружество „Български Капрони“, да изнесе за чужбина, безъ да заплаща износно мито и други данъци и такси, следнитѣ материали:

1. Единъ брой трилопатно витло № 2476, съ промѣнлива стѣпка въ летението, Алфа 126, съ муфа новъ типъ № 3047, безъ електрически принадлежности, кгр. бруто 286.

2. Принадлежности за трилопатно витло „Алфа Ромео“, съ промѣнлива стѣпка:

а) 15 метра изолиранъ кабелъ 2X30;
б) 10 метра изолиранъ кабелъ 2X1;
в) 4 метра дѣсна гъвкава ось 04;
г) 2 броя жглови листовъ отн. 1/106;
д) 1 батерия отъ 40/60 амперъ часа, напрежение 12 волта;

е) 10 броя накрайшници за кабелъ отъ 20 квадратни метра;

ж) 10 броя накрайшници за кабелъ отъ 2 квадратни метра;

з) 4 метра кожухъ за гъвкава ось отъ 04, и
и) една кутия съ ламелни предпазители отъ 80 амп., всичко на тежестъ 56-850 кгр. бруто.

3. Принадлежности за трилопатно витло „Алфа Ромео“:

а) 2 броя накрайшници за кожата;
б) 1 брой шифтове за скачане на гъвкавата ось съ

осъта;

в) 1 брой сѣщо за стѣпкопоказателя;

г) 2 броя специални гайки за закрепване на кожата;

д) 1 стѣпкопоказателъ;

е) 2 броя командни комутатори;

ж) 1 брой свръзка за електромотора;

з) 2 броя свръзки за комутатора;

и) 1 група релета „Марели“ и

к) 2 броя шифтове за свръзка на клиновѣтѣ, всичко на тежестъ 2-850 кгр. бруто.

III. На Българското дружество „Червен кръст“, София, да изнесе за чужбина 2 пакета, кгр. 14, съдържащи употребявани и нови чисти дрехи.

IV. Износът на 300 кгр. калай за изработване, срещу внос на калайдисана ламарина: $760 \times 530 \times 0.32$ м., кгр. 500; $760 \times 530 \times 0.37$ м., кгр. 4.500; $760 \times 530 \times 0.52$ м., кгр. 500; $760 \times 530 \times 0.62$ м., 2.500, и лента произв. $\times 0.375 \times 215$, кгр. 2.500.

LXIII. Съ XI-то постановление, протокол № 166, от 18 септември 1940 г., одобрено съ указ № 161, от 22 септември с. г., е разрешено на Българското акционерно дружество за електричество „Сименс“ — отдъл силни токове, София, да изнесе за чужбина акумулаторни батерии, анодни елементи, негативни плочи, позитивни полюсни съединители, батерийни клеми и други подобни, на обща тежест около 1.000 кгр.

LXIV. Съ XXIX-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 162, от 27 септември с. г., е разрешен износът на 1.000 тона фий на зърна, на стойност 1.500.000 италиански лирети.

LXV. Съ XXVIII-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 163, от 27 септември с. г., е разрешен износът на 1.000 тона боб, срещу внос на камионни гуми и суров каучук, под контрола на Дирекцията на външната търговия.

LXVI. Съ XXVII-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 164, от 27 септември с. г., е продължен съ 6 месеца даденият първоначален едногодишен срок за възвръщане, като амбалаж на мѣстни плодове и стоки, остатъка от пергаминавата хартия — 2.924 кгр, внесена временно през Ломската митница по декларация № 26/2945, от 10 юни 1939 г., подадена от името на „Орион“ — Райковски & сие, о. о. дружество, София.

LXVII. Съ XXII-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 165, от 27 септември с. г., е продължен съ шест месеца даденият първоначален 12-месечен срок за възвръщане, като амбалаж на мѣстни плодове и стоки, остатъка от пергаминавата хартия — 2.038 кгр. рн., внесена временно през Столичната митница по декларация № 22526/26734, от 25 август 1939 г., подадена от името на инженеръ агрономъ Боянъ Лазаровъ, София.

LXVIII. Съ VII-то постановление, протокол № 171, от 27 септември 1940 г., одобрено съ указ № 166, от 30 септември с. г., е продължен съ две години даденият $2\frac{1}{2}$ -годишен срок за възвръщане измѣрвателните апарати, 197 кгр., внесени временно през Столичната митница по декларация № 9582, от 4 май 1937 г., подадена от името на Българското акционерно дружество „Сименс“ — София.

LXIX. Съ XIV-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 167, от 30 септември с. г., е разрешен износът на 200 тона ориз за С. С. С. Р., под контрола на Дирекцията на външната търговия.

LXX. Съ XXV-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 168, от 30 септември с. г., съ освободени от вносно мито и други данъци и такси 66 кгр. отъ плата, внесени временно въ страната съ временна декларация № 647/827, от 19 април 1940 г., на Пловдивската митница който платъ въ това си количество е останал въ страната на малки парчета, непредставляващи обектъ за търговия.

LXXI. Съ XVII-то постановление, протокол № 169, от 24 септември 1940 г., одобрено съ указ № 169, от 30 септември с. г., е разрешен износът на 160 тона ориз за Швеция, срещу заплащане въ долари, под контрола на Дирекцията на външната търговия.

LXXII. Съ XVIII-то постановление, протокол № 173, от 30 септември 1940 г., одобрено съ указ № 170, от 5 октомври с. г., е разрешен износът на доматеното пюре, като Дирекцията на външната търговия издаде наредба, съ която ще осигури известни запаси за мѣстни нужди, които ще се отдѣлят отъ износителитъ, пресмѣтани въ размѣръ 20% върху изнесенитъ количества доматено пюре.

LXXIII. Съ XVII-то постановление, протокол № 173, от 30 септември 1940 г., одобрено съ указ № 171, от 5 октомври с. г., е разрешен износът на 25 тона електролитна медь за преработване, срещу внос на съответното количество разни месингови, медни и пр. полуфабрикати, като износът и вносът се извърши под контрола на Дирекцията на външната търговия.

LXXIV. Съ XVI-то постановление, протокол № 175, от 4 октомври 1940 г., одобрено съ указ № 172, от 3 октомври с. г., е разрешено следното:

1. На Атанасъ Г. Атанасовъ & синъ, Горна-Орѣховица, да изнесе 20 броя циркуляри — моделъ, който не се употребява въ страната.

2. На фирмата Мартиновъ, Обретеновъ & сие, София, да изнесе за чужбина 210 греси игли за шевни машини система 690 Р. С. № В — дефектни, въ замѣна на които ще се внесе същото количество — безъ фабриченъ дефектъ.

3. На Лудвигъ Грауманъ, София, да изнесе за чужбина единъ цилиндъръ за чистене на ечемикъ, съ стойка, непригоденъ за нашитъ условия.

4. На Лудвигъ Грауманъ, София, да изнесе за чужбина 267 броя гребени за вършачки съ фабриченъ дефектъ, около 267 кгр.

5. На Лудвигъ Грауманъ, София, да изнесе за чужбина 78 кгр металически жби за вършачки — негодни за употребление.

LXXV. Съ XXXIV-то постановление, протокол № 175, от 4 октомври 1940 г., одобрено съ указ № 173, от 8 октомври с. г., е разрешено на Българското дружество „Червен кръст“ — София, да изнесе 13 кгр. дрехи долни и горни, нови и употребявани, за Международния комитетъ на „Червен кръст“ въ Женева — Швейцария.

LXXVI. Съ XVII-то постановление, протокол № 175, от 4 октомври 1940 г., одобрено съ указ № 174, от 8 октомври с. г., е разрешено следното:

1. На фирмата Г. Д. Примовъ, акционерно дружество, София, да изнесе 5.000 кгр. говежди косми за Швейцария.

2. Износът на 500.000 литра чистъ меласовъ спиртъ за Швейцария, при условия, опредѣлени отъ Дирекцията на външната търговия.

LXXVII. Съ XVIII-то постановление, протокол № 175, от 4 октомври 1940 г., одобрено съ указ № 175, от 8 октомври с. г., е продължен съ единъ месецъ срокътъ по вносна декларация № 895, от 3 май т. г., на Пловдивската митница, съ която Михаилъ Харитоновъ & Сие, Стара-Загора, съ внесли подъ депозитъ единъ електрожененъ апаратъ за представяне разрешение за безмитно пропушане, съгласно чл. 7, пунктъ 18, отъ закона за митницитъ, като на занаятчия.

Казанитъ по-горе постановления и укази подлежатъ на одобрение отъ Народното събрание, кждето трѣбва да се внесатъ за разглеждане.

Това като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, октомври 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стайновъ.

Петко Стайновъ: Г-да народни представители! Въ връзка съ одобрение на постановленията на Министерския съветъ, за които става дума въ решението, поставя се въпросътъ: защо се иска отъ насъ да ги одобримъ? То става по силата на законитъ въ страната. За да можемъ да упражнимъ нашитъ контролни функции за нѣкои отъ тия постановления, желателно би било г-нъ министърътъ да ни даде нѣкои освѣтления. И азъ бихъ молилъ г-на министра на финанситъ, ако обича, да ни даде нѣкои обяснения въ две насоки.

Първо. Въ повечето отъ тия постановления се указва точно за какво се касае, какво точно се изнася и, следователно, ние, като четемъ, виждаме, че се изнасятъ известни стоки, за които ни е ясно защо се изнасятъ. За тия постановления не подигамъ въпросъ. Но на стр. 2, въ точка XXIII, е казано, че се разрешава на едикоя си фирма отъ София да изнесе за чужбина 70.000 броя металически материали. Тия металически материали могатъ да бъдатъ най-разнообразни. Мене ми се струва, че една такава квалификация не е достатъчна, за да можемъ ние да упражнимъ нашия контролъ. Подобно нѣщо има и въ XXX-то постановление, въ което се казва, че е разрешено — безъ да се казва точно кому е разрешено — изнасянето на 260 каси съ разни материали. Какви сѫ тия материали? Следъ туй въ точка 27, също така въ общи думи, се казва „относно доставката на разни материали“. Но не е уяснено точно какви материали и кой ще ги достави.

Значи, първиятъ ми въпросъ е, че въ нѣкои точки не е указано точно какви материали се изнасятъ.

Вториятъ ми въпросъ е, че въ нѣкои отъ точкитъ не е указано срещу какво се изнася, когато въ почти всички други случаи е указано, туй, което изнасяме, срещу какво се изнася. Да вземемъ примѣръ съ износа на ориза. Въ повечето случаи е указано срещу износа на оризъ какво получаваме насреща. Обаче на стр. 3, въ точка XLII, пунктъ 2, се казва, че се разрешава износътъ на 1.000 тона

оризъ, безъ да е указано срещу какво се изнасятъ тия 1.000 тона оризъ. Следъ туй на стр. 4, точка LXIV, се казва, че е разрешенъ износътъ на 1.000 тона фий на зърна, но срещу какво, не се казва. Въ всички други случаи, казвамъ, е указано срещу какво се изнася. Така, напримѣръ, въ точка LXXV е казано, че съ постановление XXVIII е разрешенъ износътъ на 1.000 тона бѣлъ бобъ срещу вноса на камионни гуми и суровъ каучукъ, подъ контролата на Дирекцията за външната търговия. Сѣщиятъ случай имаме и въ точка LXXI, кждето е казано, че е разрешено да се изнасятъ 160 тона оризъ за Швеция срещу заплащане въ долари подъ контрола на Дирекцията за външната търговия.

Ето защо азъ мисля, че би било желателно, когато се правятъ подобни искания за одобрения на различни постановления, ако може, да бждатъ дадени указания: първо, срещу какво става износътъ и, второ, за коя държава става износътъ — ако е възможно, това да се каже. Ако искаме да бжде съзнателно упражненъ нашиятъ контролъ, трѣбва да се укажатъ и тия нѣща въ решението.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Благодаря на г-нъ проф. Стайновъ, че ми дава възможностъ да дамъ нѣкои освѣтления, доколкото е възможно, за да се изяснятъ нѣкои работи, които, може би, на пръвъ погледъ правятъ впечатление, а именно: не е казано какво се изнася, за кжде се изнася и срещу какво се изнася. Споменатитъ отъ г-нъ Стайновъ 260 каси и 70.000 броя сж тайни военни работи, които не можемъ да ги кажемъ публично. Азъ моля г-нъ Стайновъ да дойде въ министерството да види какво има въ каситъ, защо сж дошли, защо се връщатъ и поради какви обстоятелства сж били върнати — за поправка или пъкъ за замѣна съ други и т. н.

Що се касае за това, че му прави впечатление, че нѣкжде не се казва срещу какво се изнася, а нѣкжде се казва какво се внася, работата е много проста. Вие знаете, че въ нѣщата външна търговия имаме двойна система: между-държавни клирингови съглашения и контингенти и частни компенсационни сдѣлки между частни лица за вносъ и износъ. Тамъ, кждето е казано какво се изнася и какво се внася, касае се за обекти на частнитъ компенсации, а тамъ, кждето не се казва, касае се за между-държавни клирингови договори и контингенти. Ние имаме такива съ-Светска Русия, Италия и Германия. Въ самитъ търговски договори е казано, какво се задължава България да изнесе и какво може да внесе. Въ изпълнение на нашитъ между-държавни износни контингенти, ние сме дали разрешение за износа на нѣкои артикули, които сж били забранени за износъ, но които въ момента — както бѣше случаятъ, напримѣръ, за 1.000-та тона оризъ — се намири отъ Дирекцията на външната търговия и отъ Гражданската мобилизация, че могатъ да се изнасятъ, срещу което сме получили други, много по-ценни материали. Затова разрешението е дадено. Така че правилото е: кждето се касае за частни компенсации съ странитъ, съ които имаме такъвъ режимъ, разрешава се вносътъ и износътъ, а кждето имаме между-държавни клиринги и между-държавни контингенти, кждето не става размѣна между отдѣлни лица, посочено е само какво сме разрешили да се изнесе. Въ всѣхъ случаи трѣколитъ сж на разположение. Нищо не се разрешава за износъ безъ специаленъ протоколъ отъ Военното министерство, специално отъ интендантството и Гражданската мобилизация, заедно съ голѣмата комисия при Дирекцията на външната търговия.

Смѣтамъ, че г-нъ проф. Стайновъ ще бжде доволенъ отъ моя отговоръ. (Ржкоплѣскания)

Петко Стайновъ: Да, доволенъ съмъ.

Председател Никола Логофетовъ: Ше гласуваме. Които приематъ проекторешението за одобрение на нѣкои министерски постановления и царски укази отъ 1940 г., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за одобряване XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, относно обандероването на намиращия се въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ отъ 1 л. на всѣка кутийка и забраната на вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене, въ Южна Добруджа.

Които сж съгласни да се прочете само проекторешението, безъ мотивитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване XIV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, относно обандероването на намиращия се въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ отъ единъ левъ на всѣка кутийка и забраната на вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене, въ Южна Добруджа.

Одобрява се XIV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, което гласи:

1. Намиращиятъ се налице въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ да се обандерова до 5 октомврий н. г. съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ отъ единъ левъ на всѣка кутийка кибритъ.

2. Да се забрани отъ 15 октомврий н. г. въ Южна Добруджа вносътъ, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене“.

(Ето мотивитъ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване на XIV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септемврий 1940 г., протоколъ № 173, относно обандероването на намиращия се въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ отъ 1 левъ на всѣка кутийка и забраната на вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене, въ Южна Добруджа.

Г-да народни представители! 1. Отъ сведенията, които Дирекцията на държавнитъ привилегии и акцизитъ притежава, явствува, че въ нѣкои градове на Южна Добруджа, която, съгласно съ договора между Румъния и България, отъ 7 септемврий н. г., бѣ включена въ територията на страната ни, имало складиращи голѣми количества кибритъ отъ чуждестраненъ произходъ. Напримѣръ, само въ гр. Добричъ имало около два вагона. Продажната цена на този кибритъ била 2 леи кутийката.

У насъ кибритътъ, както това е видно отъ членове 9-13, 346 и 347 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и пр., е държавна привилегия.

При това положение, намиращиятъ се налице кибритъ отъ времето, когато румънската държава е владѣла Южна Добруджа, не може да остане безъ контролъ отъ страна на българската държава и не може да се продава отъ мѣстнитъ търговци и други лица на цени, каквито тѣмъ е угодно, а трѣбва да бжде подведенъ подъ режима и подъ законоположенията, въ сила и действие въ българската държава, отъ която Южна Добруджа, съ присъединяването ѝ къмъ българската територия, става нераздѣлна частъ. Налага се, следователно, и едно приравнение на цената на кибрита въ Южна Добруджа съ цената на кибрита отъ българскитъ държавни привилегии като всѣка кутийка отъ първия бжде облепена до 5 октомврий н. г. съ допълнителенъ бандеролъ отъ единъ левъ.

II. Отъ друга страна, нашиятъ законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и пр., за да осигури достатъчни приходи отъ кибритъ за българската държава, съ разпоредбата си въ чл. 15 е забранилъ вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитъ части, които могатъ да служатъ за палене.

Въ такъвъ случай запалкитъ и частитъ имъ (камъчетата, фитилъ и др.), които, споредъ румънския законъ за акцизитъ, сж свободни за употребъ отъ населението въ Румъния, следъ заплащане опредѣленъ годишенъ акцизъ, не могатъ да останатъ за използване отъ населението на включената въ българската територия Южна Добруджа, по съображението, което вече се изнесе, а именно, че тази българска страна е вече нераздѣлна частъ отъ българската държава. Запалкитъ ще следва най-късно до 15 октомврий н. г. да се предадатъ въ данѣнитъ управления или въ общинитъ, (които ще препратятъ въ съответнитъ данѣчни упр. ления за унищожение).

Като имате предвид горензложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате презъ текущата сесия настоящето проекторешение.

Министъръ на финанситѣ: **Д. Божиловъ**)

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ.

Които приематъ решението за одобряване XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, относно обандероването на намиращия се въ Южна Добруджа кибритъ отъ чуждестраненъ (небългарски) произходъ съ допълнителенъ държавенъ бандеролъ стъ 1 левъ на всѣка кутийка и забраната на вноса, производството, държането и продажбата на всѣкакъвъ видъ машинки (запалки) и тѣхнитѣ части, които могатъ да служатъ за палене, въ Южна Добруджа, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ трета точка отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за одобряване XIV-то постановление на Министерския съветъ взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, относно събирането допълнително монополно право на картитѣ за игра, снабдяването съ патенти за игри за развлѣчение, определяне и заплащане акциза на вината и материалитѣ, отъ които се вари ракия, и определяне и заплащане на патентитѣ по таблици IX и X отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ въ Южна Добруджа.

Които сж съгласни да се прочете само проекторешението, безъ мотивитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема. Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ **Стамо Колчевъ:** (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване XV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, относно събирането допълнително монополно право на картитѣ за игра, снабдяването съ патенти за игри за развлѣчение, определяне и заплащане акциза на вината и материалитѣ, отъ които се вари ракия, и определяне и заплащане на патентитѣ по таблици IX и X отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ въ Южна Добруджа.

Одобрява се XV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, което гласи:

1. Да се събере до 15 октомври н. г. допълнително монополно право по 100 (сто) лева на колода карти — на всички такива карти, намиращи се въ Южна Добруджа.

2. Съдържателитѣ на заведения, въ които се разиграватъ игри за развлѣчение, да се снабдятъ до 20 декември н. г. съ патенти за праворазиграване игри за развлѣчение, които да се определятъ за полугодие, а да се плащатъ съ 50% намаление.

3. При продажба на вина и ракии отъ производители, последнитѣ заплащатъ акцизъ по 30 стотинки на литъръ вино, а за ракиитѣ акцизътъ да се определи и събере съгласно съ чл. 222 въ връзка съ чл. 248 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

4. Патентитѣ, замѣнящи акцизитѣ и патентитѣ за право-производство (таблици IX и X отъ закона за държавнитѣ привилегии и акцизитѣ и патентитѣ) да се определятъ за полугодие, а да се плащатъ съ 50% намаление.

(Ето мотивитѣ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване на XV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, относно събирането на допълнително монополно право на картитѣ за игра, снабдяването съ патенти за игри за развлѣчение, определяне и заплащане на акциза за вината и материалитѣ, отъ които се добива ракия, и определяне и заплащане на патентитѣ по таблици IX и X отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ въ Южна Добруджа.

Г-да народни представители! I. Картитѣ за игра, както това е видно отъ членове 16, 17 и 342 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, у насъ сж държавна привилегия.

Всѣка колода карти за игра се продаватъ отъ държавата: I качество 100 л., екстра — 150 л. и картитѣ „Та-роукъ“ — 200 л.

Картитѣ за игра и въ Румѣния сж държавна привилегия, и всѣка колода карти, безъ огледъ на качество, се продаватъ по 200 леи.

Следва и находящитѣ се въ Южна Добруджа карти за игра, по силата на членове 16 и 17 отъ закона за държавнитѣ привилегии и акцизитѣ и патентитѣ, да получатъ законенъ видъ, като бждатъ подпечатани и допълнително имъ монополно право въ размѣръ на 100 л. на колода карти да бжде заплачено най-късно до 15 октомври н. г.

II. Споредъ чл. 339 отъ сѣмния законъ, съдържателитѣ на заведения, въ които се играятъ игри за развлѣчение, като на карти, на табла, на домино, на билиардъ, на кегелбанъ и на други подобни, заплащатъ предварително въ полза на държавното съкровище шестмесеченъ патентъ, определенъ по реда, предвиденъ въ чл. 340 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

Следва и съдържателитѣ на такива заведения въ Южна Добруджа да заплащатъ тоя патентъ поне за три месеца (октомври, ноември и декември), въпрѣки принципа, прокаранъ въ закона, че патентътъ е шестмесеченъ.

III. Споредъ разпоредбитѣ на румѣнския законъ, акцизътъ на виното се заплаща върху декаръ засаденъ съ лозя площъ земя. Когато, обаче, преобърнатото грозде въ вино се продава на второ лице, заплаща се по 0-70 леи на литъръ.

При това положение виното, което се намира въ Южна Добруджа, ще следва, съгласно съ чл. 221 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, да се облажи съ 30 стотинки на литъръ при продаването му отъ производителя на второто лице.

Сѣщото дооблагане ще следва да се извърши на ракиитѣ и пр. при продаването имъ на второ лице, съобразно членове 222 и 248 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

IV. Въ закона за акцизитѣ е предвидено за фабрики и облагаеми съ акцизъ, при които нѣма държавенъ контролоръ, и когато не е предвиденъ другъ начинъ за събирането му, акцизътъ да се замѣни съ шестмесеченъ патентъ. Предвиденъ е и шестмесеченъ патентъ за право-производство на нѣкои стоки и предмети.

Следва съдържателитѣ на такива заведения въ Южна Добруджа да заплащатъ тоя патентъ за три месеца, въпреки че въ закона е прокаранъ принципътъ за шестмесечни патенти.

Като имате предвидъ горензложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате презъ текущата сесия настоящето проекторешение.

Министъръ на финанситѣ: **Д. Божиловъ**)

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ.

Които приематъ решението за одобряване XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1940 г., протоколъ № 173, относно събирането допълнително монополно право на картитѣ за игра, снабдяването съ патенти за игри за развлѣчение, определяне и заплащане акциза на вината и материалитѣ, отъ които се вари ракия, и определяне и заплащане на патентитѣ по таблици IX и X отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ въ Южна Добруджа, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ четвърта точка отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за одобряване XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, съ което се отбѣлява I-то постановление на Министерския съветъ отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, одобрено отъ XXV-то обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ третото заседание, държащо на 29 февруари 1940 г., относно разрешаването да се изваряватъ изцедени отъ мѣстѣта джибри отъ десертно грозде, както и отпадѣци отъ десертно грозде, презъ времето отъ 27 септември до окончателното привършване на общото измѣрване.

Които сж съгласни да се прочете само проекторешението, безъ мотивитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряването XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, съ което се отменява I-то постановление на Министерския съветъ, отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, одобрено отъ XXV обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ 3-то заседание, държано на 29 февруари 1940 г., относно разрешаването да се изваряватъ изцедени отъ мъстѣта джибри отъ десертно грозде, както и отпадъци отъ десертно грозде, презъ времето отъ 27 септември до окончателното привършване на общото измѣрване.

Членъ единственъ. Одобрява се XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, което гласи:

Отменява се I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, и одобрено отъ XXV обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ 3-то заседание, държано на 29 февруари 1940 г. („Държавен вестникъ“, брой 59, отъ 14 мартъ 1940 г.), относно разрешаването да се изварятъ изцедени отъ мъстѣта джибри отъ десертно грозде, както и отпадъци отъ десертно грозде, презъ времето отъ 27 септември до окончателното привършване на общото измѣрване.

(Ето мотивитъ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, съ което се отменява I-то постановление на Министерския съветъ отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, одобрено отъ XXV обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ 3-то заседание, държано на 29 февруари 1940 г. („Държавен вестникъ“, брой 59, отъ 14 мартъ 1940 г.).

Г-да народни представители! Съ I-то постановление, взето въ заседанието отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, почитаемииятъ Министерски съветъ разреши изваряването на изцедени отъ мъстѣта джибри отъ десертно грозде, както и отпадъци отъ десертно грозде, презъ времето отъ 27 септември до окончателното привършване на общото измѣрване.

Това постановление на Министерския съветъ биде одобрено съ решение отъ XXV-то обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ 3-то заседание, държано на 29 февруари 1940 г. и решението публикувано въ „Държавен вестникъ“, брой 59, отъ 14 мартъ 1940 г.

Въ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ (чл. 243) сж опредѣлени сроковетъ, въ които се позволява изваряването на разнитъ видове материали.

Съображенията на законодателя да опредѣли времето, презъ което може да става изваряването, сж, за да може да се контролира да не става контрабандно изваряване материали на ракия или спиртъ.

Освенъ това предвиденитъ срокове сж такива, че позволяватъ изваряването да се извърши въ време, когато кашитъ сж добре ферментирали и изваряването имъ е стопански изгодно.

Поради това, че реколтата презъ 1939 г. се очертаваше като изобилна, особено пъкъ десертнитъ лозя родиха изобиленъ плодъ, който не можа да биде изнесенъ за странство поради международнитъ събития, и производителитъ бѣха принудени да го съхраняватъ въ сѣдове, които имъ бѣха необходими за винени сортове, а и, отъ друга страна, непрестаннитъ дъждове нанесоха повреди на плода, който бързо загниваше, наложи се бързото му изваряване и то преди привършването на общото измѣрване на вината и материалитъ.

Тѣзи именно съображения дадоха основание на почитаемиия Министерски съветъ да разреши незабавното изваряване на джибритъ и отпадъцитъ отъ десертно грозде.

Сега условията сж съвсемъ различни отъ миналогодишнитъ. Реколтата е много по-малка и за прибирането ѝ има достатъчно сѣдове. Гроздето нѣма повреждания отъ дъжда, следователно, здраво е и нищо не налага да се продължи приложението на горното постановление на Министерския съветъ относно разрешението да се изваряватъ джибри или отпадъци отъ десертно грозде на ракия, презъ времето отъ 27 септември до датата на окончателното привършване общото измѣрване на вината и материалитъ.

Отменяването на въпросното постановление се налага и по съображения, че ще запази цената на джибровата ра-

кия и ще лиши отъ възможностъ недобросѣвѣстни производители и търговци да изваряватъ неизмѣрени материали преди привършване на общото измѣрване.

Почитаемииятъ Министерски съветъ, ръководимъ отъ горнитъ съображения, съ XXX-то си постановление, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, реши да се отмени I-то постановление на Министерския съветъ отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155.

Като имате предвидъ гореизложеното, имамъ честъ да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате въ текущата сесия настоящото проекторешение.

Гр. София, октомври 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ.

Които приематъ решението за одобряване XXX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 септември 1940 г., протоколъ № 169, съ което се отменява I-то постановление на Министерския съветъ отъ 29 септември 1939 г., протоколъ № 155, одобрено отъ XXV-то обикновено Народно събрание презъ първата му редовна сесия, въ 3-то заседание, държано на 29 февруари 1940 г., относно разрешаването да се изваряватъ изцедени отъ мъстѣта джибри отъ десертно грозде, както и отпадъци отъ десертно грозде, презъ времето отъ 27 септември до окончателното привършване на общото измѣрване, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраието приема.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за откупуване недвижимими имоти за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агенатура.

Г-нъ докладчикътъ!

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за откупуване на недвижимъ имотъ за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агенатура.

Г-да народни представители! Централното управление на Българската народна банка, въ желанието си да построи нови и удобни сгради за службитъ на всички банкови клонове и агентури, е влязло въ преговори съ управлението на държавнитъ мини „Перникъ“ и е постигнало съгласие за откупуване на собственото имъ праздно мѣсто отъ 400 квадратни метра, находящо се въ гр. Перникъ, миненъ кварталъ „Князь Симеонъ Търновски“, при сѣседи: мини „Перникъ“, ул. „Инж. Иванъ Симеоновъ“ и улица, върху което ще се построи сградата за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агенатура.

Същото мѣсто не е опредѣлено за други обществени нужди.

Понеже продажбата на мѣстото следва да стане по силата на специаленъ законъ, изработи се приложенииятъ законопроектъ, въ който сж изложени и условията на самата покупко-продажба.

Моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тоя законопроектъ.

Гр. София, 23 октомври 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за откупуване на недвижимими имоти за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агенатура.

Чл. 1. Разрешава се на държавнитъ мини „Перникъ“ да продадатъ на Българската народна банка, за построяване сградата за помѣщение на агентурата ѝ въ гр. Перникъ, собственото имъ праздно мѣсто отъ 400 квадратни метра, находящо се въ гр. Перникъ, миненъ кварталъ „Князь Симеонъ Търновски“, при сѣседи: мини „Перникъ“, улица „Инж. Иванъ Симеоновъ“ и улица, по 1.000 л. квадратния метъръ, всичко за сумата 400.000 (четиристотинъ хиляди) лева, платими при изповѣждане на продажбата.

Чл. 2. Всички разноски по прехвърлянето на мѣстото сж за сметка на купувача — Българската народна банка.

Чл. 3. Предаването на мѣстото въ владение на Българската народна банка ще стане съ протоколъ, подписанъ отъ продавача — държавни мини „Перникъ“, и отъ агента на Българската народна банка въ гр. Перникъ, като неинъ представителъ.

Председател Никола Логофетовъ: Няма записани оратори. Ще гласувамъ.

Който приематъ на първо четене законопроекта за откупуване на недвижимъ имотъ за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агентура, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-не председателю! Поради това, че законопроектътъ е много малъкъ и маловаженъ, моля, да мине по спешностъ и на второ четене.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ предложението на I-на финансовия министъръ, законопроектътъ да мине по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Г-нъ докладчикъ! Моля, прочетете законопроекта членъ по членъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за откупуване на недвижимъ имотъ за нуждитъ на Българската народна банка — Пернишка агентура.

Чл. 1. Разрешава се на държавнитъ мини „Перникъ“ да продадатъ на Българската народна банка, за построяване сграда за помъщение на агентурата ѝ въ гр. Перникъ, собственото имъ празно мѣсто отъ 400 квадратни метра, находящо се въ гр. Перникъ, миненъ кварталъ „Князь Симеонъ Търновски“, при съседни: мини „Перникъ“, ул. „Инж. Иванъ Симеоновъ“ и улица, по 1.000 л. квадратния мегъръ, всичко за сумата 400.000 (четирисотинъ хиляди) лева, платими при изповѣдане продажбата“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Всички разноси по прехвърлянето на мѣстото съ за смѣтка на купувача — Българската народна банка“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Предаването на мѣстото въ владение на Българската народна банка ще стане съ протоколъ, подписанъ отъ продавача — държавни мини „Перникъ“, и отъ агента на Българската народна банка въ гр. Перникъ, като неинъ представителъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема. Законопроектътъ е приетъ на две четения окончателно. Минаваме на точка шеста отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовитъ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовитъ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“.

Г-да народни представители! Съ наредбата-законъ, обнародвана въ брой 43, отъ 25 февруарий 1936 г., на „Държавенъ вестникъ“, при Сдружението на финансовитъ служители се създаде фондъ „За подпомагане при уволнение“.

Въ чл. 2 на същия е предвидено незадължително членуване въ този фондъ на оргнитъ на министра на финанситъ, които служатъ при другитъ министерства и дирекции, ако поискатъ това писмено въ месеченъ срокъ отъ обнародването на закона. Мнозина служители не сж могли да научатъ своевременно за създаването на този фондъ, поради което пропуснаха предвидения месеченъ срокъ. Независимо отъ това, бюджетоконтролнитъ органи, поради естеството на службата имъ, служатъ при различни министерства и дирекции и следъ всѣко премѣстване въ друго министерство или дирекция (където има подобенъ фондъ) задължително ставатъ членове на този фондъ, безъ да губятъ членството си къмъ министерството или дирекцията, въ които сж били на служба дотогава. При това положение, единъ служител трѣбва да плаща едновременно член-

ски вносъ къмъ нѣколко фонда, което, очевидно, мжчно би се погосло. Съ огледъ на това и понеже тѣзи служители сж органи на министра на финанситъ, въ предлагания проектъ се предвижда същитъ да членуватъ задължително само при фондъ „Уволнение“ при Сдружението на финансовитъ служители, а факултативно къмъ фондове при другитъ министерства.

Допълнението на членове 2 и 4 прави задължителни членове на фондъ „Подпомагане при уволнение“ още: а) служителитъ при взаимноспомогателната и болнична каса при министерството и б) постояннитъ работници при Държавната печатница, които до 1 априлъ 1933 г. сж били платени съ наднищи. Това допълнение иде да запълни единъ пропускъ, допустнатъ навремето.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 27 септември 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовитъ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“.

§ 1. Въ чл. 2 се правятъ следнитъ измѣнения и допълнения:

Въ края на буква „д“ точката ставъ запетая, следъ което се прибавятъ думитъ: „и при взаимноспомогателната и болнична каса при министерството“.

Забележката се замѣнява съ следната нова алинея:

„Оргнитъ на министра на финанситъ, заварени като такива отъ този законъ или назначени следъ това, които получаватъ заплатата по бюджета на друго министерство, дирекция или държавенъ фондъ, сж задължително членове на фонда „Подпомагане при уволнение“, създаденъ съ наредбата-законъ отъ 25 февруарий 1936 г. Отъ заплатитъ на същитъ, освенъ членскитъ вносъ по чл. 5 отъ наредбата-законъ, се задържа задължително и членски вносъ за Сдружението на финансовитъ служители (чл. 5 отъ наредбата за професионалнитъ сдружения на държавнитъ служители)“.

Въ края на същия членъ се прибавя следната нова „Забележка. Оргнитъ на министра на финанситъ по предшествуващата алинея могатъ да членуватъ въ фондове или каси за подпомагане при уволнение, образувани при министерствата, дирекциитъ или фондовете, отъ които получаватъ заплатата, ако поискатъ това писмено отъ съответния фондъ или каса“.

§ 2. Въ забележката къмъ чл. 3, въ началото думитъ: „по собствено желание“ се замѣняватъ съ думитъ: „по решение на дисциплинаренъ съдъ за повече отъ три години“.

§ 3. Въ чл. 4, въ края на алинея втора, се прибавятъ думитъ: „Като служители съ заплатата се считатъ и постояннитъ работници при Държавната печатница, които до 1 априлъ 1933 г. сж получавали наднищи, плащани отъ общъ бюджетъ кредитъ. Прослуженото имъ време се изчислява на база 25 работни дни въ месеца“.

§ 4. Настоящиятъ законъ има приложение за лицата, уволнени отъ служба следъ обнародването му въ „Държавенъ вестникъ“.

Заваренитъ на служба лица по § 1 внасятъ вноскитъ за минало време на 12 равни месечни вноски, ведно съ 5 на сто месечна лихва“.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: Г-не министре! Има много Ваши служители, които сж на служба въ Министерството на земедѣлието и въ Министерството на търговията като бюджетоконтролни органи, при технически училища и т. и. Тия хора досега не сж били задължени да членуватъ въ Сдружението на финансовитъ служители и сж предпочитали да членуватъ въ Сдружението на стопанскитъ служители при министерствата на Земеделието и на Търговията, защото сж имали по-голѣми изгоди да бждатъ членове на взаимноспомогателния фондъ, въ случай на уволнение, и въ посмъртната каса при същото сдружение. Азъ лично знамъ, че тия Ваши органи никога не сж желали да станатъ членове на Сдружението на финансовитъ служители. Съ измѣнението на чл. 2 отъ наредбата-законъ за създаване Сдружението на финансовитъ служители. Вие ги принуждавате да бждатъ членове на Сдружението на финансовитъ служители, специално на фонда „За подпомагане при уволнение“. По този начинъ ги карате да загубятъ всички ония срѣдства, които отъ петъ-шестъ години, отъ 1934 г. досега, тѣ сж внасяли

въ Сдружението на стопанските служители, тъй като тѣ ще станат нови членове на Сдружението на финансовите служители, а според нашите правилници загубватъ всички сѣдства, които сѣ внасяли досега въ нашите фондове.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Не ги загубватъ.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: Загубватъ ги.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Факултативно е.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: Членовете на нашия фондъ, като напуснатъ нашето сдружение, нѣматъ право да получатъ абсолютно никаква помощъ. Следователно, тия хора ще бѣдатъ значително ошетени.

Затуй мисля, че принудителното налагане да членуватъ въ новия фондъ Ваши органи, на служба въ други министерства, ще ги ошети твърде много, и тѣ, естествено, ще негодуватъ.

Затова азъ смѣтамъ, че не трѣбва да се налага принудително на тия хора да членуватъ въ фонда „За подпомагане при уволнение“ при Сдружението на финансовите служители, ами да се остави свобода на Вашите органи, на служба при други министерства, ако искатъ, да членуватъ въ съответните сдружения, където иматъ изгоди, да могатъ да бѣдатъ тамъ членове. Да ги заставите принудително да членуватъ въ Сдружението на финансовите служители, то а значи да ги ошетите съ две-три заплати, които иматъ право да получатъ сега отъ нашия фондъ и които нѣма да получатъ, ако напуснатъ фонда.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ си зададохъ най-напредъ въпросъ, защо бѣше нужно да се създава съ специаленъ законъ единъ фондъ „За подпомагане при уволнение“ при едно сдружение. Вие знаете, че и при други министерства има такива фондове и каси, учредени съ устав, като уставите се одобряватъ отъ министъра. Тѣ, обаче, не сѣмъ учредени съ специални закони. Понеже фондътъ „За подпомагане при уволнение“ при Сдружението на финансовите служители е билъ създаденъ съ наредба-законъ, одобрена вече отъ Камарата въ 1938 г., трѣбваше да внесе тоя законопроектъ въ Парламента за одобрение. Обаче азъ не съмъ искалъ нищо, не съмъ принуждавалъ никого. Това е едно решение на управителния съветъ на финансовите служители. Тѣ сѣ водили преговори съ заинтересуваните, които искатъ да членуватъ въ тоя фондъ. Нѣмаха причини да не имъ вѣрвамъ, че то става съ съгласието на заинтересуваните. Кои сѣмъ тѣ? Служащи въ бюджетоконтролните отдѣления, гръснати въ разните министерства, служащите при взаимноспомогателната и при болничната каса при Министерството на финансите, както и надничарите въ Държавната печатница, които получаватъ, за нещастие, по 35 л. дневно. Нѣмаха причини да откажа да влѣзатъ въ тая каса, учредена за подпомагане при нещастни случаи.

Съ § 2 се прокарва едно измѣнение въ забележката къмъ чл. 3, споредъ което уволнените не по собствено желание, а уволнените по решение на дисциплинаренъ сѣдъ за повече отъ три години, не получаватъ помощъ отъ фонда.

При това положение азъ се съгласихъ да внесе законопроекта и нѣмамъ причина да не вѣрвамъ на г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ, който е секретаръ на Сдружението на служителите при стопанските министерства. Считаю, че той изразява волята и желанието на служителите въ бюджетоконтролните отдѣления при Министерството на земедѣлието и Министерството на търговията.

Моля да се гласува на първо четене законопроектътъ и да отиде въ комисията, където да се явятъ заинтересуваните и ако действително не желаятъ да членуватъ задължително въ Сдружението на финансовите служители, да ги изключимъ. Ако пъкъ предпочитатъ да загубятъ тия три заплати, които биха получили отъ Сдружението на стопанските служители при уволнение, но да членуватъ въ касата на финансовите служители, тогава законопроектътъ ще бѣде приетъ така, както е внесенъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Факултативно могатъ да останатъ тамъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, законопроектътъ да се гласува на първо четене.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовите служители фондъ „За подпомагане при уволнение“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Законопроектътъ ще се изпрати въ комисията.

Минаваме на точка седма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за стопанския туризъмъ.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Понеже законопроектътъ е много дълъгъ, моля да се съгласите да се прочетатъ само мотивите къмъ него. Който е съгласенъ да се прочетатъ мотивите къмъ законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Гето Кръстевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за стопанския туризъмъ.

Г-да народни представители! Стопанскиятъ туризъмъ въ България, въ смисълъ на днешното модерно пътуване за спортъ, отпочиване и лѣчение, е въ своето начало. Всички обективни условия за благоприятно развитие на тоя туризъмъ въ страната нѣ сѣмъ налице. Нашата родина е щедро надарена отъ майката-природа съ хубост и богатства, които сѣмъ притегателна сила за лѣтовника и туриста. Тия природни дарове трѣбва да бѣдатъ облагородени, култивирани и благоустроени отъ човѣшката модернизиреща рѣка, за да бѣдатъ нагодени въ хармония съ изискванията на днешния лѣтовникъ и туристъ.

Дейността трѣбва да бѣде направлявана отъ една единна политика и провеждана отъ единъ официаленъ органъ, съ който органъ трѣбва да съгласуватъ дейността си въ това направление и другите обществени или частни организации, учреждения или предприятия, които се занимаватъ и обслужватъ стопанския туризъмъ въ страната.

Отъ направените проучвания въ почти всички страни въ свѣта е установено, че тамъ, където е силно развитъ стопанскиятъ туризъмъ, страната добива голѣми приходи, получени отъ внесените въ нея материални сѣдства отъ чужденците — лѣтовници и туристи, и че тѣзи приходи, както за държавата, така и за лѣтовниците и др., достигатъ даже до 15-20% отъ общия приходъ на страната.

Поради тѣзи обстоятелства, стопанскиятъ туризъмъ представлява единъ могъщъ факторъ за заздравяването на стопанството и за общия възходъ на една страна, за което се създадохъ редица закони и институции, които да го направляватъ въ неговото приложение и развитие.

Развитието на стопанския туризъмъ въ една страна оказва влияние върху броя на лицата, които работятъ въ индустрията, занаятите, съобщителните предприятия, както и въ свободните професии. Мнозина, макаръ и временно, намиратъ своето препитание, било прѣко или косвено.

Съ привличането въ страната и чужденци-лѣтовници и туристи се внася чужда валута, настѣпва оживление въ стопанството, а съ това се развива и трудовиятъ пазаръ.

Така у насъ, едва съ бюджета за 1932/1933 финансова година, се създаде при Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата длъжността „чиновникъ по трафика“ съ задача да насърчава туризма въ България. Същата година, съ правилникъ, одобренъ съ постановление на Министерския съветъ, се учреди при Главната дирекция „постояненъ комитетъ за стопански туризъмъ“. Въ началото на 1935 финансова година се създава „Бюро за международенъ туризъмъ и пропаганда“, което съ бюджета за 1938 финансова година става „Служба за стопански туризъмъ“ при Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата.

Отъ събраните данни се вижда, че България е била посещена — презъ 1935 г. отъ чужденци — лѣтовници и туристи, около 9.000 души; презъ 1936 г. около 8.500 души; 1937 г. около 8.000 души; 1938 г. около 12.000 души и презъ 1939 г. около 15.000 души. Приходите, оставени отъ сѣшитѣ лица, възлизатъ на около: за 1935 г. — 45.000.000 л.; за 1936 г. — 44.000.000 л.; за 1937 г. — 42.000.000 л.; за 1938 г. — 50.000.000 л. и за 1939 г. — 66.000.000 л.

Отъ тѣзи данни се вижда, както интересътъ, който чужденците — лѣтовници и туристи — иматъ къмъ нашите минерални бани, лѣтовища и др., въпрѣки неподгодеността на условията за едно масово посещение, така и ползата, която има нашата страна отъ тѣзи посещения, като се знае, че посетителите отъ чуждите страни не

идват само заради природата и климата, а и за да се запознаят с народа и културата в България.

Отъ тукъ изложенитъ цифри се вижда пъкъ бързиятъ и стремителенъ темпъ, съ който се развива интересътъ къмъ нашитъ лѣчебни и почивни мѣста отъ самитъ насъ — българитъ. Така, напримеръ, презъ 1935 г. сѣ лѣтували въ 45 курорта — термални и климатични, като сѣ престояли повече отъ 7 дни, около 130.000 души; презъ 1936 г. около 150.000 души; презъ 1937 г. — около 180.000 души; презъ 1938 г. — около 220.000 души и презъ 1939 г. — 210.000 души.

Ето защо дългъ е на всѣки гражданинъ да подкрепя съ всички сили поощрението на стопанския туризъмъ въ България и да сътрудничи за запазване доброто име на страната. Съ това той помага на родината си, на своитъ съграждани и на себе си.

Отъ горезложеното се вижда нуждата отъ единъ специаленъ законъ, който да урежда всички въпроси, свързани съ развитието на стопанския туризъмъ у насъ, ето защо, моля ви, г-да народни представители, да тримете и гласувате предложението законопроектъ за стопанския туризъмъ въ България.

Гр. София, октомври 1940 г.

Министъръ на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ:
Д-ръ Ив. Горанозъ

(Его текстътъ на законопроектъ:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за стопанския туризъмъ въ България

Глава I.

Устройство и целъ на службата.

Чл. 1. При Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ, Главна дирекция на желѣзницитъ и пристанищата, се учредява „Служба за стопански туризъмъ“, която е единствена официална служба за стопански туризъмъ въ страната.

Чл. 2. Тази служба има за целъ: да организира, съгласува и направлява дейността на учрежденията, организациитъ и предприятията, които се занимаватъ и обслужватъ стопанския туризъмъ въ страната.

Чл. 3. Службата постига тази своя целъ, като:

а) поддържа постоянни връзки съ заинтересуванитъ учреждения, организации и предприятия;
б) проучва условията за подобрене и развитие на туризма и на пътуванията и за благоустрояване на лѣчебнитъ и почивни мѣста въ България, като взема съответнитъ мѣрки въ лѣтовнищата на хотели, ресторанти и други здания за обслужване на лѣтовници и туристи и съгласуване тѣхнитъ стилъ и удобства, съобразно съ характера на лѣтовнището и околната обстановка;

в) следи, щото въ мѣстата за стопански туризъмъ да се създаде особенъ режимъ относно експлоатацията на хотелитъ, частнитъ курортни квартири, ресторанти и други лѣтовнищи заведения, както и относно упражняването на професиятъ, свързани съ стопанския туризъмъ, като на общинскитъ управления въ горнитъ обекти се дадатъ за целта специални права за презъ лѣтовнищия сезонъ;

г) изготвя и разпространява издания за опознаване на обществото въ България и чужбина съ природнитъ красоти, историческитъ, почивнитъ и лѣчебни мѣста и други обекти за посещение въ страната;

д) упражнява надзоръ надъ изданията на учрежденията, организациитъ и предприятията, които иматъ за целъ опознаването на българскитъ лѣтовнища и обекти за туризъмъ, относно тѣхното съдържание и художественъ видъ;

ж) урежда изложби по туризъмъ въ страната и въ чужбина и създава свои представителства;

з) възъ основа на даннитъ, дадени отъ лѣтовнищнитъ комитети за хотелитъ и ресторанти, и на непосредствено събранитъ сведения, службата за стопански туризъмъ разпредѣля хотелитъ и ресторанти на категории;
и) изготвя упътвания и ръководства за предприятия, свързани съ стопанския туризъмъ.

Тя има право да подбира, съобразно реда, удобствата и чистотата, хотелитъ и ресторанти, на които да дава мянчки, че сѣ одобрени отъ службата за стопански туризъмъ. Само одобрениитъ могатъ да бъдатъ препоръчвани на посетителитъ, лѣтовници и туристи.

Чл. 4. Къмъ службата за стопански туризъмъ се създава „Съветъ за стопански туризъмъ“.

Той има следния съставъ:

председателъ — главниятъ директоръ на желѣзницитъ и пристанищата или упълномощено отъ него длъжностно лице;

докладчикъ — началникътъ на службата;

секретаръ — инспекторътъ по туризъмъ и членове — по единъ представител на:

1) Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата — Финансово-стопанската дирекция;

2) Министерството на външнитъ работи и изповѣданията — Консулско-стопанската дирекция;

3) Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — Главна дирекция на народното здраве;

4) Министерството на търговията, промишлеността и труда — Дирекция на външната търговия;

5) Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството — Главната дирекция на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството;

6) Българската народна банка;

7) заинтересуванитъ търговско-индустриални камари;

8) двама представители на градски общини;

9) Български царски автомобиленъ клубъ;

10) Български туристически съюзъ и

11) Юношески туристически съюзъ.

Забележка I. Решенията на съвета се взематъ при болшинство на гласоветъ; при равногласие решава гласътъ на председателя.

Забележка II. При нужда могатъ да се поканватъ да участвуватъ при заседанието на съвета и представители на други учреждения и организации, заинтересувани отъ подобрието и развитието на стопанския туризъмъ, както и частни лица, сведущи по въпроситъ, които се разглеждатъ.

Тѣхниятъ гласъ е съвѣщателенъ.

Чл. 5. Съветътъ се свиква на редовно заседание единъ пътъ въ годината — презъ м. декември; при нужда той може да бъде свиканъ на извънредно заседание.

Съветътъ се свиква отъ главния директоръ на желѣзницитъ и пристанищата.

Чл. 6. Съветътъ има следнитъ задачи:

а) преценява резултатитъ отъ туристическата и търговична дейность презъ изтеклата година;

б) препоръчва инициативи и мѣрки за подобрене устройството на лѣтовнищата, пребиваването на посетителитъ и лѣтовнищитъ въ страната и подобрене на условията за пътуване;

в) разпредѣля обектитъ за стопански туризъмъ на таква за международенъ и за вътрешенъ туризъмъ;

г) препоръчва всички необходими мѣрки за правилното устройване и развитие на стопанския туризъмъ въ страната.

Чл. 7. Решенията на съвета влизатъ въ сила следъ обнародването имъ отъ министра на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ и сѣ задължителни за всички държавни и обществени учреждения, за организациитъ, предприятия и частнитъ лица.

Решенията се провеждатъ въ изпълнение отъ службата за стопански туризъмъ при Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата.

Чл. 8. Заинтересуванитъ държавни и автономни учреждения опредѣлятъ постоянно служебно лице, което е въ връзка съ службата за стопански туризъмъ.

Тѣзи лица се назначаватъ по искане на министра на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ съ заповѣдь отъ съответния министъръ или началникъ на учреждението.

Тѣ сѣ длъжни да провеждатъ въ изпълнение, съобразно компетентността на своитъ учреждения, взетитъ мѣрки за подобрието и развитието на туризма и лѣтовниществото въ страната.

За извършеното и постигнатото учрежденията донсятъ писмено на службата за стопански туризъмъ, а така също и за прѣчкитъ по провеждане въ изпълнение на сѣшитъ мѣрки.

Глава II.

Права и задължения на общинитъ, заинтересувани отъ развитието на туризма и лѣтовнищеското дѣло.

Чл. 9. Общинскитъ управления на лѣтовнищнитъ общини сѣ длъжни да взематъ мѣрки за подобрене условията за преживяване въ тѣхнитъ лѣтовнища, за благоустрояването и украсяването имъ и за създаване удобства за приятно пребиваване на посетителитъ.

Общинитъ водятъ редовно статистика за посетителитъ на лѣтовнището — българи и чужденци.

Чл. 10. Всяка година, до 15 ноември, общините изпращат въ службата за стопански туризъм следните сведения:

- а) броя на посетилите лѣтовището българи и чужденци;
- б) направените подобрения през годината;
- в) подобренията, които трѣбва да се направят за следващата година.

Освен горните данни, тѣ сж длѣжни да даватъ и всички други сведения, които службата за стопански туризъм поиска.

Чл. 11. Въ всяка лѣтoviщна община се образува, като външенъ помощенъ органъ на службата за стопански туризъм, лѣтoviщненъ комитетъ въ сѣставъ:

- 1) общинскиятъ кметъ или неговиятъ замѣстникъ — председателъ;
- 2) лѣкарътъ;
- 3) инженерътъ или архитектътъ, а гдето нѣма такъвъ — техникъ-кондукторътъ;
- 4) началникътъ на гарата, кждето има такива;
- 5) старшиятъ полицейски началникъ;
- 6) при възможностъ, по единъ представителъ на наемодателитѣ на частните квартири, на хотелитѣ и на гостилницаритѣ;
- 7) двама мѣстни жители, интересувани се отъ развитието на лѣтoviщето, посочени отъ съответната общинска управа.

Забележка I. Въ общини, кждето има създадени лѣтoviщна (курортна) служба, завеждащъ смѣщата е по право членъ на лѣтoviщния комитетъ.

Забележка II. При нужда могатъ да се поканватъ да участвуватъ въ заседанията на комитета и представители на други учреждения и организации, заинтересувани отъ подобрението и развитието на стопанския туризъм, както и частни лица, сведущи по въпроситѣ, които се разглеждатъ.

Тѣхниятъ гласъ е съвѣщателенъ.

Чл. 12. Лѣтoviщниятъ комитетъ има за задача:

- а) да ревизира хотелитѣ, частните квартири, които даватъ стаи подъ наемъ, и ресторантитѣ, като сѣставя списъкъ на одобренитѣ, преписъ отъ който се изпраща на службата;
- б) набелязва необходимитѣ приспособления, които трѣбва да се извършатъ въ хотелитѣ, частните квартири, ресторантитѣ и други лѣтoviщни заведения;
- в) проучва всички въпроси, свързани съ устройството и развитието на лѣтoviщето, предлага мѣрки на компетентните органи за подобрение на лѣтoviщето и екологичността му и съдействува за тѣхното изпълнение;
- г) по решение на комисията, кметътъ на съответната община може да забрани отварянето на курортни заведения, хотели, ресторанти, курортни квартири, кафенета, сладкарници, градини и други заведения, които комитетътъ е намѣрилъ, че не отговарятъ на необходимитѣ условия за експлоатация въ едно лѣтoviщно (курортно) мѣсто;
- д) дава сведения на службата за стопански туризъм за хотелитѣ, частните квартири и ресторантитѣ; нормира наемитѣ, а така сжщо и ценитѣ на ястията въ ресторантитѣ и гостилницитѣ.

Задължава наемодателитѣ да обявятъ на видно мѣсто въ станитѣ определенитѣ цени.

Забележка. Решенията на комитета по отношение нормировката на наемитѣ и ценитѣ на ястията въ ресторантитѣ и гостилницитѣ влизатъ въ сила следъ съобрението имъ отъ комисаря по прехраната, кждето има такъвъ, или отъ кмета;

е) съобщава на службата за стопански туризъм, найкъсно до 1 май, за всичко извършено;

ж) изработва специаленъ правилникъ за лѣтoviщето, който влиза въ сила следъ утвърждаването му отъ г-на министра на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, като предварително бѣде одобренъ отъ службата за стопански туризъм.

Чл. 13. Всички хотелиери, ресторатори, наемодатели и съдържатели на други лѣтoviщни заведения сж задължени да изпълняватъ разпореденията на службата за стопански туризъм и тѣзи на общинскитѣ управления, давани въ кръга на настоящия законъ.

Чл. 14. Презъ лѣтoviщния сезонъ кметътъ на лѣтoviщето издава специални наредби за реда и чистотата на улици, плажове, паркове, за уличния шумъ, амбулантните продавачи, вестникари, нежелани крѣсливи оркестри, високотворители, за нежестко третиране на животнитѣ и пр.

Чл. 15. За запазване на чистотата по улицитѣ, площадитѣ и другитѣ обществени мѣста, органитѣ на общинската властъ могатъ да бждатъ натоварени отъ кмета, съ-

гласно особена наредба, да налагатъ глоби отъ 5 до 100 л. въ полза на общината, за всяко лице, което не спазва чистотата по тѣзи мѣста.

Глобата се събира на самото мѣсто и, ако е нужно, съ съдействието на полицейскитѣ органи.

Чл. 16. Новопостроенитѣ хотели, вили, ресторанти, мѣста за развлѣчения и други лѣтoviщни заведения, съ целъ за поощрение на туризма, ако строежътъ е извършенъ по предварително одобрень отъ службата за стопански туризъм планъ, се ползуватъ отъ следните облекчения:

1. Данѣкъ-сгради:
 - а) първата година отъ завършването на постройката се освобождаватъ отъ данѣкъ;
 - б) втората и третата години заплащатъ 25% отъ определения данѣкъ;
 - в) четвъртата и петата — 50%;
 - г) шестата година — 75%;
 - д) отъ седмата година заплащатъ напълно определенъ имъ данѣкъ.

2. Такситѣ за вода, смѣтъ и каналъ се заплащатъ въ продължение на 6 години съ 50% намаление.

Чл. 17. За основно ремонтиранитѣ хотели, ресторанти, вили, мѣста за развлѣчения и други лѣтoviщни заведения, ако ремонтътъ е извършенъ по предварително одобрень отъ службата за стопански туризъм планъ, се даватъ следните облекчения:

Данѣкътъ върху сградитѣ, такситѣ за вода, смѣтъ и каналъ се заплащатъ въ продължение на 3 години съ 30% намаление.

Чл. 18. Облекченията по членове 16 и 17 се даватъ следъ изказано мнение на специална комисия, която преценява, дали далениятъ обектъ е построенъ или ремонтиранъ по предварително одобрения отъ службата за стопански туризъм планъ.

Протоколитѣ на тази комисия се одобряватъ отъ министра на финанситѣ или отъ упълномощеното отъ него длѣжно лице.

Чл. 19. Съставътъ на комисията по чл. 18 е следниятъ:

1. Представителъ на службата за стопански туризъм — председателъ;
2. Представителъ на Министерството на финанситѣ — съответното длѣжно управление;
3. Представителъ на общината.

Чл. 20. Водачъ на чуждестранни и български групи може да бѣде само онова лице, което е издържало изпитъ за такъвъ, по установена отъ службата за стопански туризъм програма.

Изпитътъ се полага предъ комисия въ сѣставъ:

1. Представителъ на службата за стопански туризъм;
2. Представителъ на Министерството на просвѣтата;
3. Представителъ на археологическия музей и
4. Представителъ на художествената академия.

На издържалитѣ изпита се издаватъ отъ службата за стопански туризъм дипломи.

До изпитъ се допускатъ лица, български поданици и отъ български произходъ, не по-малки отъ 18 години и които представятъ свидетелство за честностъ и благонадежностъ и за съдимостъ.

За всички водачи, които сж издържали изпита, общината сѣставя списъкъ, като само упоменатитѣ въ него могатъ да бждатъ използвани за такива отъ пътническитѣ бюро, общинитѣ и други организации.

Общинитѣ изработватъ тарифи за възнагражденията имъ, съгласно мѣстните условия.

Глава III.

Пътнически и туристически бюро.

Чл. 21. Пътническо или туристическо бюро е търговско предприятие, което има за целъ: организиране на пътувания за и отъ страната ни, продаване пътнически билети за железници, параходи, аероплани и автомобили, провеждания на собствена пропаганда, даване на сведения и разквартирувания.

Чл. 22. Пътнически и туристически бюро иматъ право да отварятъ: всички юридически и физически лица, български поданици, следъ представяне на документи, че сж работили най-малко три години въ тази областъ и че сж запознати съ туристическото и лѣтoviщно дѣло, че сж честни и благонадежни, че разполагатъ съ единъ основенъ капиталъ отъ най-малко 100.000 л. и представятъ гаранция въ размѣръ на 100.000 л.

Отварянето на пътническо или туристическо бюро става с разрешение на службата за стопански туризъм, одобрено от главния директор на железниците и пристанищата или от упълномощено от него длъжностно лице.

Забележка I. Заварените бюро получават горното разрешение след одобрение на тяхната досегашна дейност, регистрацията им по чл. 24 от настоящия закон и като представят предвидената гаранция от 100.000 л. Срокът за извършване формалностите е 6 месеца от влизане на закона в сила.

Забележка II. Чужди законно установени пътнически и туристически бюро могат да откриват клонове. Клоновете са длъжни да имат за директор или прокурист български поданик, с всички качества по чл. 22 от настоящия закон.

Чл. 23. Предвидената гаранция по чл. 22 на настоящия закон се представлява в банково удостоверение, съгласно разпореденията на закона за бюджета отчетността и предприятията в службата за стопански туризъм, като от нея се удържат наложените глоби по настоящия закон и установените щети на трети лица.

Конфискуването става с заповед на министъра на железниците, пощите и телеграфите.

Гаранцията се освобождава 6 месеца след заличаване на регистрацията на съответната фирма.

Чл. 24. Всички пътнически и туристически бюро са длъжни да регистрират търговските си фирми, съгласно правилника за регистриране на търговските фирми.

Чл. 25. Службата за стопански туризъм упражнява надзор върху дейността на пътническите и туристическите бюро.

Пътническите и туристически бюро които не изпълняват разпореденията на службата за стопански туризъм и на общинските управления, се наказват съгласно настоящия закон.

Глава IV. Срѣдства.

Чл. 26. На службата за стопански туризъм се разрешава да учреди туристически марки от 1, 10, 20, 50 и 100 л.

Съ туристически марки се облепват:

1. Съ 1 лев:

а) бележките, уверенията и други документи, срещу които се издават билети на лица за безплатно или с намаление пътуване по българските държавни железници и корабите на Българското рѣчно плаване;

б) листовите за ястия в ресторантите и гостилниците на лѣтовнишните общини за времето от 1 юни до 30 септември включително.

в) квартирните билети на посетителите-лѣтовници за времето от 1 юни до 30 септември включително.

2. Съ 10 лева:

Молбите, които се подават за отпускане на чужда валута, за пътуване в чужбина, с изключение на служебните.

3. Съ 20 лева:

Изходните визи за пътуване в странство на българските поданици за всяко лице отделно, с изключение на служебните пътувания.

4. Съ 50 лева:

Молбите на местните бюро, с които искат разрешение за организиране на групови пътувания по български държавни железници и корабите на Българското рѣчно плаване.

5. Съ 100 лева:

Удостоверенията за изселване от страната.

Чл. 28. Другите срѣдства службата добива от следните източници:

а) 20% от курортната такса, събирана от лѣтовишните общини за всички лѣтовници;

б) субсидиите, вписвани задължително ежегодно в бюджетите на търговско-индустриалните камари — при минимум 50.000 л.;

в) субсидиите от други стопански и финансови институти;

г) 3% върху цените на сганти и курортните квартири, давани под наем за времето от 1 юни до 30 септември включително;

д) сумите, предвиждани всяка година в бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата

Чл. 29. Туристическите марки се отпечатват от Главната дирекция на железниците и пристанищата.

На частните лица, пътническите и туристически бюро, които продават туристически марки, се одобрява провизия от 4% върху стойността на продадените марки.

Чл. 30. Събраните суми по чл. 27 и чл. 28, пунктове а, б, в и г, се внасят в Българската земеделска и кооперативна банка по отделна лихвена сметка „Стопански туризъм“.

Чл. 31. Съ сумите по тази сметка разполага комитетът в състав:

1. Директорът на финансово-стопанската дирекция при Дирекцията на железниците — председател;

2. Началникът на службата — секретар;

3. Представител на Министерството на вътрешните работи и народното здраве;

4. Представител на Министерството на финансите;

5. Представител на търговско-индустриалните камари.

Чл. 32. Комитетът изразходва сумите по тази сметка, по план, приет от съвета за стопански туризъм и одобрен от министъра на железниците, пощите и телеграфите.

Въ този план могат да се предвиждат суми за кредитиране на постройки и обзавеждане на хотели, ресторанти, бани и плажове, както и за подобрене благоустрояването на дадено място.

Глава V.

Наказателни разпоредби.

Чл. 33. За необлепване с туристически марки на предвидени от настоящия закон книжа, нарушителите заплащат същите в троен размер.

Чл. 34. Служител, който даде ход на необлепени книжа, подлежащи на облепване с туристическа марка, съгласно настоящия закон, заплаща стойността на маркирания в троен размер.

Чл. 35. Длъжностни лица, които не изпълняват нарежданията на службата за стопански туризъм, се наказват по чл. 443 от наказателния закон.

Чл. 36. Всички нарушения по този закон и правилника за прилагането му, ако няма предвидено друго наказание, се преследват и наказват с глоба от 50 до 5000 л.

Чл. 37. Нарушенията по този закон и правилника за прилагането му се констатираат с акт, съставен от органите на службата за стопански туризъм, на общинските управления или полицията, в присъствието на малко на един свидетел.

Актовете се подписват от съставителя, свидетелите и нарушителя. Отказът на нарушителя да подпише акта се отбелязва преди подписите на свидетелите.

Редовно съставените актове имат доказателствена сила до доказване на противното.

Чл. 38. Въз основа на редовно съставените актове, министърът на железниците, пощите и телеграфите, или упълномощеното от него длъжностно лице, издава наказания и постановления, с които се осъждат нарушителите да заплатят съставената глоба.

Постановленията, с които се налага глоба до 1000 л., са окончателни и необжалвани.

Чл. 39. Постановленията, с които се налага глоба над 1000 л. могат да бъдат обжалвани пред съответния съд, по реда и членове 677 и 678 от закона за наказателното съдопроизводство.

Чл. 40. Кога с акт, съставен от органите на службата за стопанския туризъм, се установи, че едно пътническо или туристическо бюро извършва ред нарушения, че с своята дейност нанася вреда на пътниците, туристите и др., министърът на железниците, пощите и телеграфите, или упълномощеното от него длъжностно лице, има право с заповед да конфискува цялата определена гаранция или част от нея и да лиши собственика на бюрото от правото да упражнява занаятието си за срок до 3 години.

Конфискуваната гаранция се внася по сметка „Стопански туризъм“.

Лишаването от правото да упражнява занаятието може да се наложи, само ако лицето е било наказано по този закон.

Чл. 41. Сумите от глобите по настоящия закон се внасят в Българската земеделска и кооперативна банка по сметка „Стопански туризъм“.

Глобите, наложени с постановленията на настоящия закон се събират по реда на прѣките данъци.

Глава VI.

Общи разпоредби.

Чл. 42. Постановленията на настоящия законъ се прилагат и по отношение на общини, непризнати за лѣтовища, но имащи туристически обекти въ своето землище.

Чл. 43. За приложение на настоящия законъ ще се изработи специаленъ правилникъ, утвърденъ отъ министъра на желѣзниците, поштитъ и телеграфитъ.

Чл. 44. Настоящиятъ законъ отмѣня правилника на постоянния комитетъ за стопански туризъмъ при Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата, приетъ отъ Министерския съветъ съ постановление № 4, отъ 22 септември 1932 г., отмѣня и всички законоположения които му противоречатъ, и влиза въ сила отъ деня на обнародването му въ „Държавенъ вестникъ“, а по отношение на туристическите марки — отъ деня на пушането имъ въ обращение, а по чл. 20 — една година следъ влизането на закона въ сила.)

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Божко Ковачевски.

Д-ръ Божко Ковачевски: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! Въпросътъ за стопанския туризъмъ у насъ е въпросъ, който чака своето благоприятно разрешение, и всички, които сѣ наблюдавали до каква степенъ е развитъ той въ чужбина и бързия развой на стопанския туризъмъ у насъ, ще поздравятъ сърдечно внасянето на този законопроектъ.

Когато говоримъ за стопански туризъмъ, нека изяснимъ двѣта понятия. Понятието туризъмъ е трудно да се опредѣли телкова повече, че въ него се влагатъ различни съдържания. Туризма дефиниратъ като пътуване за удоволствие, пътуване безъ опредѣлена спекулативна целъ и то пътуване, както пеша, така и съ каквото и да е превозно сръдство. Обръщайки внимание на икономическата страна, нѣкои опредѣлятъ туризма въ най-широкъ смисълъ като туристическа индустрия, скритъ вносъ, национална индустрия за добъръ приемъ, изкуство да се пътува добре и т. н. За едни туризмътъ е просто страсть къмъ пътуване, за други е индустрия, създаваща общи национални ползи и невидимъ вносъ.

Споредъ Ошѣ подпредседателъ на френския „Турингъ-клубъ“, виденъ туристически авторъ и деятель, туризмътъ нѣкога бѣше начинъ да се пътува добре, днесъ той е станалъ национална индустрия за добъръ приемъ. Отъ това следва, че той изицѣло е преминалъ отъ областта на индивидуалното и колективно удоволствие къмъ областта на общата икономика. Видно е какви опредѣления се даватъ на туризма.

У насъ понятието туризъмъ не е ново. За пръвъ пътъ у насъ се заговорва за туризъмъ още въ 1895 г., ако не и нѣколко години преди това, когато голѣмиятъ човѣкъ и писателъ Алеко Константиновъ започва малки обиколки въ околността на София. Отъ сръдбата около него узрѣва идеята за създаване туристическо дружество въ България. Бележити сѣ за онова време, когато стремежътъ къмъ натрупване материални блага е билъ голѣмъ, неговитъ фейлетони въ в. „Знаме“ и особено неговата „Покана“ за единъ излетъ до Черни връхъ, където да се постави основата на едно туристическо дружество въ България.

Туристическата идея не можа да заглѣхне следъ неговата смъртъ, и въ 1899 г. наново се основа първото българско туристическо дружество. То отпочна една дейность и по този начинъ наложи понятието за туризма у насъ, но туризмътъ въ смисълъ не на притокъ, не на идване на чужденци въ България, а туризмътъ въ смисълъ на едно обикане на разната земя, на едно опознаване предимно на българските планини. Едва следъ войнитъ въ това понятие туризмътъ настѣпи диференциация, въ смисълъ, че така създаденитъ туристически дружества, така създадениятъ Туристически съюзъ се очертава по-скоро като планинарска организация, като организация, която има за свой обектъ изключително планината. Отъ друга страна, започва да става известно и понятието за туризма у насъ въ смисълъ на излетуване, въ смисълъ било на посещение отъ самитъ български граждани на курортитъ, на лѣтебнитъ мѣста, било въ смисълъ на онова, което е известно въ Германия подъ Fremdenverkehr — придонне на чужденци съ изключителната целъ да отпочинатъ въ удобнитъ български лѣтовища.

Мотивътъ на ония, които напушатъ временно своето мѣстожителство, е най-разнообразенъ, но предимно е съ цель за почивка. Тѣхната подбуда може да бѣде любопытност, удоволствие, любовъ къмъ природнитъ красоти и другитъ забележителности на страната, лѣкуване и укрепване здравето въ морски и други лѣтебни мѣста, излетуване въ планински лѣтовища. Въ всички тѣзи случаи, където играе роля личното удоволствие, трѣбва да се има едно предвидѣ, че зная, който излетува, иска да има най-благоприятнитъ или най-малкото обичайнитъ условия, къмъ които той е свикналъ въ своето постоянно мѣстожителство. Той търси удобно и бързо пътуване по море и суша, съ желѣзница или автомобилъ, удобни квартири, хотели, здрава и евтина храна, занимания и отпочивка. Наличността на тѣзи условия обуслови развитието на туризма и го издига до една голѣма стопанска сила.

По този начинъ туризмътъ се явява като единъ изобиленъ, безкраенъ източникъ на стопанско благополучие. За голѣмо съжаление, азъ нѣмамъ цѣлостни данни, но и отъ ония, които можахъ да събера, може да се види каква голѣма роля играе туризмътъ въ стопанството на далени страни. Класически примѣръ въ това отношение е Швейцария, която отъ най-ранни години, още отъ самото развитие въобще на туристическата идея е страна, която се посещава масово и където всички посетители оставатъ единъ добъръ доходъ въ смисълъ на чуждестранна валута. По данни за годинитъ 1928—1929, Швейцария е добила 500 милиона швейцарск. франка, коѣ доходъ е покрилъ приблизително 60% отъ пасива на търговския ѝ балансъ за сѣщитъ години. Общо за годинитъ 1928-1934 цѣли 10% отъ националниятъ доходъ на Швейцария произтичатъ отъ туристическия трафикъ на чужденци.

Франция, особено следъ войната, обърна голѣмо внимание на този новъ източникъ и дори предвидениятъ комисариатъ възведе въ министерство, за да може чрезъ него да даде всестрани грижи по изграждането на една удобна система отъ мѣста за лѣтуване, създаване на най-голѣми удобства за ония, които идватъ въ Франция. По данни за 1927 г., 2 милиона туристи сѣ посетили Франция, и туристическата индустрия, да я нарека така, е имала презъ нея година повече отъ 300.000 работника. Най-туристическата година въ това отношение сѣ явява 1928, когато е имало единъ притокъ на сръдства отъ 15 милиарда франка, или около 80 милиарда лева. Следъ това настѣпва една отливъ и то по нѣколко причини: скѣпостъ на живота, не особено внимание къмъ чужденцитъ и др.

Въ Италия се говори за туристическа индустрия съ пълно право. Въ единъ много късъ периодъ презъ последното десетилѣтие туристическиятъ трафикъ въ Италия се бързо разраства. Въ 1934 г. 3 милиона чужденци сѣ посетили Италия, а въ 1936 г. — 3.600.000 души.

Известно ви е какви грижи полага въ това отношение Германия. Тя създаде специално така нареченитъ регистрир-марки, само за да привлече приливъ на чужденци. Сръдно за годинитъ 1934-1937 сѣ внасяни въ Германия ежегодно 350 милиона райхсмарки, които се равняватъ на 18 милиарда лева. Къмъ тѣхъ ще трѣбва да се прибавятъ и сумитъ относно инкасиранитъ въ чужда валута пътнически билети съ 60% намаление.

Ако се спремъ върху състоянието на туризма въ сѣседнитъ намъ страни, ще трѣбва да подчертаемъ, че тамъ много отдавна се положила голѣми грижи въ това отношение.

Югославия, която има въ Хърватско великолепни туристически обекти, положи грижи да продължи прииждането на чужденци въ курортитъ по Адриатическо море. Презъ 1927 г. тя е имала единъ милиардъ динара приходъ отъ чужденцитъ туристи и лѣтовници.

Гърция полага специални грижи и отдѣля около 4 милиона драхми за своето туристическо бюро и за пропаганда.

Що се касае за България, въ мотивитъ къмъ законопроекта г-нъ министърътъ на желѣзниците ни е далъ следнитъ данни: презъ 1935 г. имаме 9.000 чужденци, които сѣ внесли въ страната 45 милиона лева; тѣхното число се качва на 15.000 презъ 1939 г., съ единъ приходъ на чужди сръдства отъ 66 милиона лева.

Когато говоримъ за стопански туризъмъ у насъ, ще трѣбва да подчертаемъ, че това е Българскиятъ туристически съюзъ, който пръвъ заговорва за стопанското значение на туризма. Още Алеко Константиновъ, въ своитъ фейлетони отбелязва това, като на едно мѣсто казва: „Гъркътъ обича Гърция, защото всѣка педя мѣсто въ неговото отечество му напомня за славни исторически съ-

бития, на които свидетели сж и до днес сжществувашитъ паметници на висока култура; швейцарецътъ обожава своята Швейцария, защото всъки кжтъ отъ неговото отечество привлича посетители и му принася срѣдства за сжществуване. Ние не можемъ да се похвалимъ като гърцитъ съ славна история, нѣмаме паметници, които да даватъ храна на националната ни гордостъ, но ако нѣмаме славна история като гръцката, ние имаме чудна природа като швейцарската. Славното минало не топли гръцкия народъ, а швейцарската природа топли и храни швейцареца. Ние не умѣемъ да я ценимъ“.

По-нататкъ въ своята дейностъ Българскиятъ туристически сѣюзъ не веднажъ е подчертавалъ значението на стопанския туризъмъ. Презъ 1927 г. въ XX редовенъ конгресъ на сѣюза се изнесе специаленъ рефератъ върху значението на стопанския туризъмъ у насъ.

Когато говоримъ за развитието на стопанския туризъмъ у насъ, ние ще трѣбва да подчертаемъ онова, което българскиятъ държавни желѣзници направиха досега. Съ похвално усърдие тѣ се поставиха начело въ това отношение и презъ последнитъ 15-20 години се направиха единъ извънредно голѣмъ прогресъ. Българскиятъ държавни желѣзници въведоха пътуванията за удоволствие, като създадоха различнитъ курортни билети, „У“ билети, лѣтни и зимни тарифи и всевъзможни улеснения за развитието на стопанския туризъмъ у насъ.

Презъ 1932/1933 г. се натовари специаленъ чиновникъ отъ трафика съ специалната задача да насърчава туризъта. По-късно се създаде постояненъ комитетъ; а по-късно, презъ 1935 г., имаме вече Бюро за международна туристическа пропаганда. Презъ 1938 г. се създава служба за стопанския туризъмъ.

Българскиятъ държавни желѣзници издадоха единъ великолепенъ пътеводителъ за България на френски и нѣмски езици, богато илюстриранъ, който бързо се изчерпа и който трѣбва въ най-скоро време да бѣде подновенъ.

Значението на стопанския туризъмъ се съзна бързо и отъ отдѣлнитъ общини, които подиряха въ него нови източници за своето население. Тукъ ще трѣбва да укажемъ, предимно на общината въ Варна, която положи усилия и изгради отъ Варна единъ модеренъ курортъ, градъ. Все въ този духъ е и онова, което общинитъ направиха съ създаването на гостоприемнитъ седмици. Нѣкой изтъкна тукъ, че имаше и отдѣлни инициативи, какъвто бѣше тая на пловдивския кметъ презъ 1937 г., когато той свика кметовѣтъ на курортнитъ селища въ Пловдивската област на една конвенция, където се разгледа подробно значението на стопанския туризъмъ и се взеха рѣшиа решения за неговото поощрение.

Все въ този духъ на грижи за подобрене на курортнитъ мѣста. Дирекцията на народното здраве издаде специаленъ правилникъ за лѣчебнитъ и почивни мѣста. Не на последно мѣсто трѣбва да се посочатъ и грижитъ, които се положиха за подобрене на нашата пътна мрежа, отъкъдетъ голѣмото значение на автомобилнитъ съобщения. За да се види отъ какво значение сж пътищата за развитието на стопанския туризъмъ, ще трѣбва да се посочатъ и онова, което бѣше направено въ Италия, и на този фактъ, че презъ 1936 г. Италия е била посетена отъ 3.600.000 чужденци, отъ които 2.400.000 съ автомобили. Този голѣмъ процентъ на автомобиленъ туризъмъ не е постигнатъ въ никоя друга европейска страна, защото никой отъ тѣхъ не може да се похвали съ толкова много хубави и красиви пътища, а сжщевременно и съ такава умѣла държавна политика за насърчение на стопанския туризъмъ. Така, напримѣръ, Италия е единственията държава въ Европа, която прави на чужденцитъ намаление на цената на бензина отъ 50-80%. Разбира се, това бѣше преди войната. Сега не може да се говори за стопански туризъмъ.

Все въ духа на тия грижи е и грижата да се изгради международниятъ автомобиленъ пътъ Лондонъ—Цариградъ въ реговата частъ презъ България.

Отъ тая кратка екскурзия върху грижитъ за стопанския туризъмъ у насъ е ясно, че досега условията сж били разплатни. Законопроектътъ иде да обедини всичкитъ тия усилия. Трѣбва да се даде по този начинъ единъ голѣмъ толаскъ на стопанския туризъмъ въ България. И слага се въпросътъ: има ли благоприятни условия за развитието на стопанския туризъмъ у насъ? На този въпросъ може да се отговори напълно утвърдително, тъй като въ всѣко отношение България е благоприятствувана: много и разнообразни бани — повече отъ стотина — великолепенъ

морски брѣгъ, който съчетава едни отъ най-добритъ условия — умѣренъ климатъ, слаби валежи, горещъ денъ, хладна нощъ, паркове, удобни мѣста за високи климатични станции и най-после великолеппи обекти за планинарство, бележити исторически мѣста, каквито сж Пловдивъ и Гърново по своето живописно-разположение и каквито сж нашитъ манастири: Рилскиятъ, Преображенскиятъ, Троянскиятъ, какъвто е Шипка и т. н.

Цѣлнятъ този капиталъ би могълъ да се използва, като се създадатъ условия. Изобщо трѣбва да се създадатъ минимални условия, такива, на каквито човѣкъ е навикналъ въ кжщи, да не е поставенъ въ лишение. А това сж, безспорно, онѣзи условия, които азъ изброихъ въ началото: удобни съобщения, благоустроени курорти, улици, добра вода, удобни хотели и квартири, здрава изобилна и разнообразна храна, по възможностъ намалени цени, добри обноси съ гоститъ и т. н. При тия налични условия единъ законъ за стопанския туризъмъ е необходимъ.

Азъ не ще се спра на отдѣлнитъ членове отъ законопроекта, а само на най-сжщественитъ, като евентуалнитъ допълнения могатъ да се направятъ въ комисията. Създава се служба за туризма, въ която се централизира всичко по отношение на стопанския туризъмъ у насъ. Но веднага се слага въпросътъ: къде е мѣстото на тази служба — при Министерството на желѣзницитъ или при Министерството на търговията? Азъ искамъ да изкажа едно опасение, съ надеждата, че то не ще се прояви. Желѣзницитъ винаги сж само единъ отъ факторитъ за просъждане на стопанския туризъмъ. Страхувамъ се да не би цѣлото внимание да бѣде насочено само въ тая областъ; да не се прояви едностранчивостъ. По-нататкъ ще трѣбва да се избѣгне да се бюрократизира службата. Въ това отношение, доколкото на мене е известно, въ чужбина на много мѣста е използвана повече частната инициатива. Необходимо е тукъ да се покажатъ качествата на търговецъ: инициатива, нагласяване съобразно съ конкуренцията, широкъ планъ за създаване необходимитъ условия за стопанския туризъмъ и т. н. Безспорно е, че въ това отношение чл. 8 отъ законопроекта предвижда единъ корективъ, да се държи връзка съ всички останали министерства. Тѣй като желѣзницитъ иматъ досега най-голѣмата заслуга за развитието на стопанския туризъмъ, може да се изкаже надеждата, че въ бъдеще ще се прояви едно цѣлостно разбиране за тази нова служба.

На второ мѣсто ще трѣбва да се обърне голѣмо внимание върху изданията за пропаганда. Повечето отъ тѣхъ, доколкото на мене сж известни, сж изчерпани. Ще трѣбва да се създадатъ нови. Ще трѣбва да се упражнява най-строгъ контролата относно изданията, които отдѣлнитъ курортни общини публикуватъ, тъй като понекога се постигатъ обратни резултати съ публикации на чуждъ езикъ, които изобилствуватъ съ грѣшки.

Ще трѣбва да се създаде едно специално отдѣление за снимки, единъ архивъ отъ фотографии на най-известнитъ, най-бележититъ, най-посещаванитъ мѣста въ България, за да може да се прави пропаганда, за да може да се услужва винаги на ония, които биха проявили нѣкаквъ интересъ къмъ българскитъ природни хубости.

Третиятъ въпросъ е: съветътъ за стопански туризъмъ. Въ него се предвижда участието предимно на лица чиновници. Азъ бихъ помолнилъ г-на министра въ комисията да се разшири участието на лицата отъ свободнитъ професии, ако е възможно да се предвиди представител на сдружението на хотелеритъ и на други лица, които биха имали по-близкъ контактъ съ стопанския туризъмъ. Тѣй като е предвидено факултативното участие на нѣкои лица, ще трѣбва да се посочи кой назначава тия лица.

Чрезъ законопроекта се създаватъ лѣтoviщни комитети въ всички курортни мѣста. Въ тѣхъ ще трѣбва да се даде сжщо повече мѣсто на лицата, които сж проявили вече интересъ къмъ стопанския туризъмъ — думата ми е за туристическия дружества — за да може да се използва тѣхниятъ опитъ и тѣхната готовностъ въ това отношение, като, отъ друга страна, се подчертае и ръководната роля на кмета.

Ще трѣбва да се обърне специално внимание за запазване на старобългарския стилъ въ подбалканскитъ градове, които се очертаватъ като курортни мѣста, защото, като се запази този имъ именно обликъ, тѣ ще бждатъ и по-привлѣкателни и повече посещавани.

Въ чл. 16 се говори за новопостроенитъ сгради за стопански туризъмъ и се предвиждатъ редица облекчения. Азъ смѣтамъ, че едно отъ най-голѣмитъ улеснения за тѣхното изграждане ще бѣде, ако се предвиди отъ нѣкъде специаленъ евтинъ кредитъ.

Законопроектът предвижда редица сръдства за стопански туризъм, събирани под формата на туристически марки. Въ чл. 28 се предвижда и 3% върху цените на стаите и курортните квартири, давани под наем през лятния сезон. Мене ми се струва, че този облог е мъчно събираемъ и мъчно контролируемъ. Страхувамъ се че оня персонал, който ще бъде натоваренъ съ контролата и събирането на тия сръдства, може би ще струва повече, отколкото онова, което ще се събере. Въ това отношение може да се направи една корекция.

Въ законопроекта не виждамъ нищо да се предвижда относно пропагандата въ чужбина, като, например, създаване на агенции въ чужбина, които могат да бждат и държавни, а може да бждат и автономни, но въ всеки случай ще трбва да бждат субсидирани от държавата.

Най-после азъ бихъ се спрълъ по-специално на участието на Българския туристически съюзъ — една организация съ безспорни заслуги къмъ нашата обществениост, дала достатъчни доказателства за това, че има присърдце и стопанския туризъм. По моето мнение, ще трбва да се предвиди нейното участие по-дейно въ всички комитети, които ще провеждатъ стопанския туризъм, а така също да бжде подкрепена въ нейното материално строителство. Въ чл. 32 се говори за какви цели се изразходватъ събраните суми. Мене ми се струва, първо, че наредъ съ ония суми, които биха били давани за постройки въ градовете, ще трбва да се предвиди и помощъ специално за Българския туристически съюзъ, за неговото материално строителство, което се изразява въ строежъ на хижи и заслони въ нашите планини. Въ това отношение съюзътъ може да използва тѣзи сръдства за маркиране въ планините, а така също и за създаване на специални туристически спални. Последните се използватъ не само отъ туристите, но предимно отъ младежта, които ние ще трбва да привикнемъ да пътува. И въ това отношение ние ще трбва да вземемъ добър примѣръ отъ онова, което е направено въ Германия, по-специално Jugendherbergen, които се посещаватъ отъ милиони младежи и по този начинъ се дава възможност, обикаляйки при най-големи удобства и много евтино, да опознаятъ страната.

Когато говоримъ за Българския туристически съюзъ, чинто заслуги въ това отношение бѣха подчертани и отъ правителството на последния юбилеенъ конгресъ въ Бургас, където уважаемиятъ министъръ на правосъдието г-нъ Митакъвъ поднесе специални поздравии, за досегашната дейност на Съюза, ще трбва да се изтъкне, че Съюзътъ направилъ едно искане да се създаде специаленъ законъ за туризма въ България — въ смисълъ законъ за планинарството у насъ — чрезъ който да се даде възможност на съюза да провежда своето дѣло, което е дѣло само отъ полза за обществото. Безъ да говоря за неговите морални заслуги, бихъ изтъкналъ онова, което е направено въ планините.

Благодарение на този ентузиазъмъ и на тая всеотдайна любовъ къмъ дѣлото на Туристическия съюзъ, ние имаме повече отъ 54 хижи въ планините и 10 дома въ редицата на градовете. Тѣзи хижи сѣ на разположение на всички, които възлизатъ въ планините. Тѣ ще дадатъ, сѣмтамъ азъ, и голѣма възможност на всички младежи, следъ като бжде приетъ законътъ за организация на младежта, особено при излетуването имъ изъ планината, да направятъ удобенъ подслонъ. И въ това отношение за изграждане пѣдостната система отъ планинско строителство ще трбва Туристическия съюзъ да бжде подкрепенъ, защото знайно е, че всички сръдства, които сѣ били дадени нему, сѣ били използвани най-рационално и най-умѣтно. Ако направимъ единъ прегледъ на онова, което съюзътъ е получилъ като помощъ отъ държавата и общините, ще трбва да отбележимъ, че срещу тоя строежъ, който възлиза на стойностъ къмъ двадесетъ милиона лева, помощта, която е дала държавата, възлиза само на нѣколко милиона лева. Други сръдства сѣ помощите, давани въ натура, най-често помощъ отъ туристическите дейци, защото почти всѣка една отъ туристическите хижи е свързана съ името на нѣкой отъ мѣстните туристически дейци, който, било съ лични сръдства, било чрезъ личенъ кредитъ, е подпомогналъ строежа на тѣзи планински хижи.

Г-да народни представители! Тоя законопроектъ идва да обедини усилията на отделните служби при тѣхната дейностъ въ областта на стопанския туризъмъ. Чрезъ последния, азъ се надвямъ, че се подсилва приходътъ на сръдства, ще се увеличи доходътъ на домакинствата, заети въ тая нова туристическа индустрия. Това сѣ предимно съществуващия отъ сръдните слоеве, и затова

всѣка инициатива, която иде да облекчи тѣзи съществуващия, ще намѣри пѣдна подкрепа отъ всички страни.

Данс новиятъ законъ открие широка възможностъ за преуспѣване на българските курортни и лѣтовнишни мѣста и въ скоро време стопанскиятъ туризъмъ бжде цененъ източникъ на приходи за цѣлокупното българско стопанство. (Ржкоплѣскания)

Минчо Ковачевъ: Браво!

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Василь Георгиевъ.

Д-ръ Василь Георгиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ нѣма да се спра върху значението на стопанския туризъмъ и върху необходимостта отъ неговата организация. Азъ ще ви обърна вниманието само на нѣкои негови страни, съ които той влиза въ коллизия съ вече съществуващи закони и правилници и иззема компетентността на известни учреждения, които, по силата на естеството на работата, би следвало да иматъ приоритетъ.

Въ представения законопроектъ за стопански туризъмъ се засѣгатъ най-вече климатическите, морски, бански, курортни и лѣчебни мѣста. Така, например, въ тоя законопроектъ се говори за организация, ржководство, даване отчетъ за извършена работа, контролъ на издадените ржководства и пр. при тия лѣчебни мѣста и курорти. Това нѣщо не е въ компетентностъ и не може да бжде въ компетентностъ на единъ институтъ, какъвто ще бжде този за стопански туризъмъ въ България. Този въпросъ се урежда отъ закона за народното здраве отъ 1929 г.; също така той се урежда и отъ правилника за лѣчебните и курортните мѣста, утвърденъ съ царски указъ № 4, отъ 17 априлъ 1936 г.; той се урежда и отъ други разпоредби, последната отъ които е печатана презъ тази година — за банеоложката служба.

Презъ миналата сесия тукъ азъ направихъ едно предложение за прехвърляне на службата за банеология при Министерството на търговията къмъ Дирекцията на народното здраве. Въ Министерството на вътрешните работи и народното здраве бѣше подготвенъ единъ законопроектъ за банеология, климатология и т. н., въпроси, които сѣ отъ чисто медицински характеръ. Обаче тоя законопроектъ и въ по-първата Камара и въ миналата сесия на тая Камара не можа да намѣри мѣсто и остана така. Единичката придобивка презъ миналата сесия, която имаме въ тая направление, то е, че за пръвъ пътъ въ България се назначи инспекторъ-лѣкаръ по банеология, който да ревизира, така както по закона за народното здраве се повелява, нашите курортни, бански и климатически мѣста. Това нѣщо е зачатъкъ на служба, обаче службата е дезорганизирана. Тогава още казахъ, че само у насъ баните, курортните мѣста и т. н. сѣ подъ обсега отчасти на Министерството на търговията, а въ Гърция сѣ подъ обсега на Министерството на външните работи. Сега съ този законопроектъ дохождаме до положението и Дирекцията на жѣлзниците да има компетентностъ, и то твърде голѣма, почти изключителна, въ това направление.

Въ чл. 2 на законопроекта се казва: (Чете) „Тази служба има за целъ: да организира, съгласува и направлява дейността на учрежденията, организациите и предприятията, които се занимаватъ и обслужватъ стопанския туризъмъ въ страната.“

Въ чл. 3 се казва: (Чете) „б) проучва условията за подобрене и развитие на туризма и на пътуванията и за благоустрояване на лѣчебните и почивни мѣста въ България, като взема съответните мѣрки въ лѣтовницата за подобрене на хотели, ресторанти и др. здания за обслужване на лѣтовници и туристи и съгласуване тѣхните стилъ и удобства съобразно съ характера на лѣтовницето и околната обстановка; д) изготвя и разпространява издания за опознаване на обществото въ България и чужбина съ природните красоти, историческите, почивните и лѣчебни мѣста и други обекти за посещение въ страната; е) упражнява надзоръ надъ изданията на учрежденията, организациите и предприятията, които иматъ за целъ опознаването на българските лѣтовници и обекти за туризъмъ, относно тѣхното съдържание и художественъ видъ“ и т. н.

Въ чл. 6 се казва: (Чете) „а) съветътъ преценява резултатите отъ туристическата и лѣтовнищна дейностъ презъ изтеклата година; б) препоръчва инициативи и мѣрки за подобрене устройството на лѣтовницата, пребиваването на посетителите и лѣтовниците въ страната и подобрене на условията за пътуване.“

Въ чл. 8 се казва: (Чете) „Заинтересуваните държавни и автономни учреждения определят постоянно служебно лице, което е във връзка със службата за стопански туризъм. Тъй сж длъжни да провеждат въ изпълнение, съобразно компетентността на своите учреждения, взетите мърки за подобрието и развитието на туризма и лѣтовничесвото въ страната“. Значи, Дирекцията за стопански туризъм ще наложи на Главната дирекция на народното здраве да изпълнява ония разпоредби, ония взети решения, които тя намира за удобно, безъ Главната дирекция на народното здраве да бѣде представена въ достатъченъ съставъ, за да може тя да дирижира курортнитѣ, банскитѣ и почивни мѣста.

Отъ друга страна, говори се за контролъ на хотелитѣ, издаване на специални значки за добритѣ хотели. Въ закона за народното здраве имаме строго указание, кой се занимава съ контрола на хотелитѣ, ресторанитѣ и какви санкции се прилагат при неспазване на тѣзи разпоредби и на всички изисквания. Органитѣ, които ги провеждат, сж подъ ведомството на Главната дирекция на народното здраве. После, говори се за подобрието на хотелитѣ и се казва, че една комисия трѣбва да приеме, че действително единъ хотелъ отговаря на изискванията, за да бѣде той фаворизиранъ по закона.

Въ състава на комисията по чл. 18, която се грижи за хотелитѣ, има представителъ на службата за стопански туризъм — за председател; представителъ на Министерството на финанситѣ отъ съответното дѣлчно управление, и представителъ на общината.

Г-да народни представители! Отъ това мѣничко, което ви изложихъ, се вижда че има колизия съ закона на народното здраве и съ правилницитѣ, излѣзли по-отдавна, които уреждатъ курортното дѣло, нашитѣ бани и други въпроси, свързани съ тѣхъ.

Отъ друга страна, има още нѣщо, което прави впечатление — това е, че съ този законъ се създаватъ срѣдства за подобрието на нашитѣ курортни мѣста, на нашитѣ почивни мѣста. Срѣдствата, събирани по този законъ, се изразходватъ отъ комитетъ въ съставъ: (Чете) „1. Директорътъ на финансово-стопанската дирекция при Дирекцията на желѣзницитѣ — председател. 2. Началникътъ на службата — секретаръ. 3. Представителъ на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве. 4. Представителъ на Министерството на финанситѣ. 5. Представителъ на търговско-индустриалнитѣ камари“. Това е по чл. 31.

Въ чл. 32 се казва: (Чете) „Комитетътъ изразходва сумитѣ по тази смѣтка по планъ, приетъ отъ съвета за стопански туризъм и одобренъ отъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ. Въ този планъ могатъ да се предвиждатъ суми за кредитиране на постройки и обзавеждане на хотели, ресторанти, бани и плажове, както и за подобрието благоустрояването на дадено мѣсто“.

Г-да народни представители! Отъ всичко дотукъ изложено азъ намирамъ, че този законопроектъ, така както е съставенъ, навлиза въ една материя, която е отъ компетентностъ на съвсемъ друго министерство и че, преди още този законопроектъ да разреши въпроситѣ за курортнитѣ мѣста, банитѣ, лѣтовницата и т. н., трѣбва да има единъ законъ всеобхватенъ, който да уреди нашитѣ бани, лѣтовница и курортни мѣста и тогава да имаме законъ за стопански туризъм, или, съ други думи, законътъ за стопански туризъм да бѣде отдѣленъ отъ тоя за подобрието на нашитѣ лѣчебни мѣста. Въ противенъ случай, освенъ Министерството на вътрешнитѣ работи, освенъ Министерството на търговията, поставяме още едно министерство — Министерството на желѣзницитѣ — да се занимава съ нашитѣ бани, курортни и лѣчебни мѣста. Добре е отсѣкъде да се работи въ това направление, обаче при една такава децентрализация, при една такава паралелна работа, вършена отъ три различни учреждения, кое отъ тѣхъ ще бѣде компетентното, по кой законъ ще се водятъ тѣзи учреждения, на кого ще служатъ? Азъ не съмъ юристъ, не разбирамъ, но схващамъ много добре, че отдѣлнитѣ служби ще иматъ неприятности при провеждането на тѣзи работи. Ето защо азъ моля да се изключатъ отъ законопроекта, когато той отиде въ комисията, ония постановления, които засѣгатъ нашитѣ курорти, нашитѣ бани и др. лѣчебни мѣста и които влизатъ въ колизия съ закона за народното здраве и правилницитѣ за неговото приложение.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Еню Клянтевъ.

Еню Клянтевъ: (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Законопроектътъ, който ни внася уважаемиятъ г-нъ министъръ на желѣзницитѣ, идва да запълни една голѣма празнота въ нашата страна. Ако има страна, която е останала твърде много назадъ въ областта на стопанския туризъмъ, това, безспорно, е нашата страна. Никѣде тъй безразборно не се обявяватъ населени пунктове за курортни мѣста, никѣде не се предприематъ излети изъ страната безъ системностъ, както у насъ. Настоящиятъ законопроектъ идва тъкмо навреме да уреди тази материя и да тури на здрави основи стопанския туризъмъ въ нашата страна.

Следъ всичко онова, което тъй хубаво изложи нашиятъ уважаемъ другаръ г-нъ Ковачевски, мене ми остава да кажа твърде малко. Самитѣ мотиви къмъ законопроекта ни подсказватъ кои сж причинитѣ да бѣде внесенъ настоящиятъ законопроектъ. Никой не може да отрече китнитѣ мѣста въ нашата страна, никой не може да отрече, че нашата страна днесъ привлича много чужденци, но и никой не може да се похвали, че ние можемъ да имъ дадемъ она блестящъ приемъ, който тѣ търсятъ у насъ въ смисълъ на удобства. Ето защо една отъ голѣмитѣ цели, които се преследватъ съ настоящия законопроектъ, е преди всичко да се създадатъ въ нашитѣ курортни мѣста удобства не само за чужденцитѣ, които посещаватъ нашата страна, но и за самитѣ насъ, като излечници отъ едно мѣсто въ друго, та като посетимъ дадено мѣсто, поне да намѣримъ условията, които имаме въ нашитѣ си мѣста.

Ясно е отъ мотивитѣ къмъ законопроекта, че се налага да имаме таквъ законъ. Вие виждате какви приходи ние получаваме отъ излетитѣ въ нашата страна. Тѣ възлизатъ вече на десетки милиони лева годишно. Ако ние имаме курортъ, съ който можемъ да се похвалимъ, който привлича вниманието на чужденцитѣ, безспорно това е единствено Варна — единъ курортъ, кждето общината е работила извънредно много, създава е извънредно много хубави условия, едно мѣсто, което единствено може да носи името курортъ и което оговаря на нуждитѣ и на пожеланията на времето.

Ние имаме много китни кѣтове въ нашата страна, които г-нъ Ковачевски изброи и нѣма защо и азъ да ги повтарямъ. Тѣ привличатъ окоето и вниманието както на чужденцитѣ, така и на насъ. Нашата страна ежегодно вече се пребрѣдва отъ хиляди излечници. Ние вече виждаме какъ нашитѣ курорти, нашитѣ бани и други лѣчебни мѣста се посещаватъ извънредно много, но, забележете, изключително отъ нуждаещи се хора. Този законопроектъ идва да регламентира стопанския туризъмъ у насъ и да го постави на здрави начала, да имаме една системностъ въ неговото провеждане.

Г-да народни представители! Законопроектътъ, който азъ намирамъ за навремененъ, идва да разреши точно тѣзи въпроси, които току-що повдигнахъ. Не може да има споръ, че у насъ има безразборно обявяване на населени пунктове за курортни мѣста. Азъ, напримѣръ, бѣхъ изненаданъ презъ 1932 или 1933 г. — не помня точно — когато ми се съобщи, че градътъ Айтосъ, на който бѣхъ кметъ, е обявенъ за курортенъ градъ. Недоумявахъ по чия инициатива е взето това решение — Айтосъ да бѣде обявенъ отъ Дирекцията на желѣзницитѣ за курортенъ градъ! Впоследствие научихъ, че общинскиятъ съветъ на с. Дъскопна, презъ което сега минава линията Карнобатъ—Шуменъ и става гара, решилъ да обяви селото за курортно, а въ него не можете да намѣрите подслонъ за пренощуване и нѣма вода. Ето така безразборно ставаше обявяването на курортни мѣста у насъ, които излагаха стопанския туризъмъ въ нашата страна. Защото, ако се обяви таквъ населенъ пунктъ за курортенъ, безспорно, ще се привлѣче вниманието на нѣкои хора, наши или чужденци, които ще пожелаятъ да го видятъ, и като отидатъ тамъ, ще видятъ едно мѣсто, кждето не може да имъ се дадатъ нито удобства, нито гостоприемство, нито дори храна.

У насъ има много такива мѣста, които сж обявени за курортни. Да вземемъ бургаскитѣ минерални бани. Въ тѣзи бани не сж направени никакви подобриения още отъ времето на нѣкой си Михалоглу, който ги е строилъ и сж служили на турскитѣ султани за лѣкуване. Тѣзи бани и досега стоятъ така, безъ да е забитъ въ тѣхъ, както се казватъ, нито единъ гвоздеи. И това е курортъ! Имате като курортъ самия Бургасъ, който иска да съперничи на Варна съ своитѣ морски бани, а въ тѣхъ се влива градскиятъ каналъ, по който изтичатъ въ морето всичкитѣ мърсотии! Това положение не може да се търпи повече. И законопроектътъ иде да уреди тъкмо тѣзи работи. Съ

чл. 9 от законопроекта се урежда именно тази материя, какви трябва да бъдат нашите курортни места.

Наред с всичко туй, ще си позволя и аз да препоръчам една поправка на законопроекта, с която ще моля уважаемия г-нъ министър на железниците да се съгласи, когато ще разглеждаме законопроекта в комисията. Аз намирам за излишна точка 6 на чл. 11 и ще моля да бъде заличена. Според чл. 11, в всяка лътовична община се образува лътовичен комитет, в който, според точка 6 на този член, влиза „при възможност по един представител на наемодателя на частните квартири, на хотелите и на гостилничарите“. Г-да народни представители! Аз съмтам, че ще трябва да бъдат елиминирани тези представители в комитета, който ще урежда едно курортно място и ще се произнася върху съществуващите или новопостроените помещения в курорта, като гостилници, хотели и пр. Когато един комитет ще се произнася за помещението на известно лице, това лице не бива да взема участие в разискванията, които ще стават в комитета по този въпрос. Затуй аз намирам, че точка 6 на чл. 11 трябва да бъде премахната.

Тук намирам за умътно да повдигна пред г-на министъра и друг един въпрос. Шомъ ние искаме да турим въ ред стопанския туризъм в нашата страна, не намираме ли за умътно да турим въ състава на лътовичните комитети и по един фото-репортьор, за да рекламираме курортните места? Въ една област може да има 4-5 населени пункта, обявени за курортни места. Напримър, в Бургаската област сж обявени за курортни места крайбрежните градове: Несебър, Поморие, Бургас, Созопол и вътрешният град Сливен. Ако въ лътовичния комитет на тези общини участва и един фото-репортьор, който през цялото време на курорта ще прави снимки на хубавите и забележителни места въ тези курорти, които снимки да се изпращат на пресата, ние ще можем по този начин да популяризираме тези курорти не само у нас, но и въ чужбина и да привлечем от там посетители. Сътам, че ще бъде по-добре въ лътовичните комитети, които ще се образуват при всяка лътовична община, вмъсто собствениците на здания, да участва по един фото-репортьор, защото той ще бъде много по-полезен.

Г-да народни представители! Въ чл. 16 от законопроекта се казва: (Чете) „Новопостроените хотели, вили, ресторанти, места за развлечения и други лътовични заведения, с целъ за поощрение на туризма, ако строежът е извършен по предварително одобрение от службата за стопански туризъм планъ, се ползват от следните облекчения“. Съ това постановление въ законопроекта законодателят е целъ да насърчи строежа на такива сгради въ курортните места. Аз не само одобрявам, но и адмирам тази идея, вложена въ законопроекта. Съ законопроекта се дават маса облекчения от материален характер на стопаните на такива помещения с целъ да бъдат поощрени да строят по-удобни помещения въ курортните места. Това ще насърчи твърде много тези хора.

Чл. 20 от законопроекта сж е твърде много умъстен. Съ него се урежда въпросът за водачите на групи. Напоследък у нас станаха толкова много излети най безразборно, съ звани и незвани, знайни и незнайни водачи на туристически групи. Точно тази материя се урежда съ чл. 20 от законопроекта, който членъ ще намъри приложение една година след влизането на закона въ сила, докогато чрез изпити ще се подготвят водачи, които да познават добре всички курортни места въ страната, та когато ще предприемат излети, да ги предприемат съ система, съ редъ, за да имат полза и тѣ, и самите излетници, които ще водят.

Въ чл. 28 от законопроекта, между другите източници на срѣдства, е предвидена и една такса въ размеръ 3% върху цените на станите, курортните квартири, давани под наемъ. Вѣрно е, че тази такса е нищожна, но като имаме предвид, че баните и повечето от нашите курортни места се посещават от много бедни хора, които отиват там да се лѣкуват, съмтам, че ще бъде по-добре тази такса да се събира от самите собственици на зданията, хотелите, вилите и пр., а не от посетителите, които, както казахъ, сж повечето бедни и отиват там от нужда, поради болестъ.

Въ чл. 32 се казва, че единъ учреденъ комитетъ ще изразходва събраните суми, съ които той ще разполага, по планъ, одобренъ от министъра на железниците. Въ последната алинея на този членъ се казва: (Чете) „Въ този планъ могат да се предвиждат суми за кредити-

ране на постройки и обзавеждане на хотели, ресторанти, бани и плажове, както и за одобрение благоустрояването на дадено място“. Аз съмтам, че този кредитъ, за който се говори тукъ, трябва да бъде даванъ само на ония заинтересувани курортни общини, за които е проучено, че действително иматъ нужда отъ такъвъ кредитъ, а не той да се дава безразборно. Нѣмамъ нищо противъ предложението на г-нъ Ковачевски, отъ този кредитъ да се субсидира и Туристическия съюзъ, който отъ своя страна ще има да играе една твърде голѣма роля въ това отношение.

Като намирам законопроекта за твърде много навремененъ и умъстенъ, азъ заявявамъ, че ще го гласувамъ съ пълно съзнание, че изпълнявамъ единъ свой общественъ и граждански дългъ.

Колкото се отнася до твърдението на г-нъ д-ръ Георгиевъ, че законопроекта противоречи на закона за народното здраве и на правилниците, които ми сж твърде добре познати, азъ съмтам, че макаръ въ лътовичните комитети да участвуват и лѣкари, общински или бански, нищо не прѣчи на почитаемата Дирекция на народното здраве да си има свой законъ и контрола върху баните и другите лѣчебни и курортни места въ нашата страна и съ своите органи да бъде полезна въ това отношение. Всичко, което се прави въ това направление, безразлично откъде иде, е добре дошло. Сжшо така нищо не прѣчи, че баните у насъ сж подъ Министерството на търговията. Нищо не прѣчи, че Дирекцията на народното здраве има свои права. Нищо не прѣчи, че службата за стопански туризъм се учредява при Дирекцията на железниците. Всички тези учреждения сж наши, български, и нищо не имъ прѣчи съ координирани усилия да работятъ и да създаватъ изъ день въ день все повече и повече блага въ нашата страна. (Ръкоплѣскания)

Председател Никола Логофетовъ: Иа думата последенъ народниятъ представителъ — нѣ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Стопанскиятъ туризъм е сравнително нова търговия въ свѣта. Тя се създаде особено въ последните години подъ влиянието предимно на растящата култура въ свѣта, на жаждата за наука, за удоволствие, за наблюдение. За създаването на стопанския туризъм не малко допринесе и социалното законодателство въ всички страни, което даде възможност на голѣми слоеве хора да търсятъ отидихъ, отмора въ различни курорти.

Стопанскиятъ туризъм се създаде чрезъ различни срѣдства въ отдѣлните държави. Норвегия го създаде съ своите фьорди; Швеция — съ своите сѣгове; Холандия — съ своите лалета и зюмбюли, пренесени отъ България въ XVI-то столѣтие, чиито луковичи сега се носятъ въ България съ предварително разрешение отъ агрономическите власти у насъ; Белгия — съ своята елтиния и положение на кръстопътъ; Франция — съ своето изкуство да търгува. Франция, която има естествени курорти, следъ войната много майсторски съумъ да привлече чужденците съ всевъзможни освещавания на паметници, чествуване на победи и тѣмъ подобни и създаде единъ стопански туризъм, който допринесе 50%, ако не и повече, за нейната финансова мощъ. Германия — сжшо; Италия — съ своите археологически находки; Швейцария — съ своите планини, удобства и т. н.

Всяка страна, за да създаде въ себе си стопански туризъм, трябва преди всичко да потърси условията, които природата ѝ е дала, а следъ туй, ако може, да прибави и опитността, гъвкавостта на стопанина и да съчетае едното съ другото, за да привлече чужденци. Защото азъ съмтам, че стопански туризъмъ въ смисъла на настоящия законопроектъ е не да говоримъ за български туризъмъ или български спортъ, а да привлечемъ чужденци, които да дойдатъ тукъ да консумиратъ мѣстни продукти при една сравнително по-добра цена, за да оставятъ своите срѣдства.

Безспорно е, че стопанскиятъ туризъмъ има мѣсто за съществуване само въ едно по-спокойно време, въ едно време на благоденствие. Характерното е — това се вижда отъ наблюдения, нѣма нужда отъ статистики — че въ чужбина въ години на благоденствие стопанскиятъ туризъмъ расте, а въ години на бедствия запада. Така, наприимър, презъ време на кризата въ 1929-1933 г. стопанскиятъ туризъмъ въ всички страни, особено въ Швейцария, бѣше чувствително ударенъ. У насъ това не се забеляза, защото ние тъкмо тогава почнахме да създаваме стопански туризъмъ. Тогава той бѣше застъпенъ у насъ

аз много малък размер и като се е задържал на своето ниво, това значи, че всъщност е имало един малък напредък.

Има ли условия в България за стопански туризъм? Безспорно, има. Не съм въ въ състояние въ настоящия момент да изброявам коп съ условията за стопански туризъм въ нашата страна, защото не може човкъ по единъ законопроектъ, раздаденъ вчера, да централизира своята мисълъ, да събере повече данни, за да излъзе съ по-голяма положителностъ да говори какво може да се използва, къде и какъ. Но все пакъ, дотолкова доколкото моитъ наблюдения не сѣ били насочени специално къмъ материята, съ която се занимава този законопроектъ, отъ снова, което съмъ наблюдавалъ, смѣтамъ; че въ България има достатъчно условия за стопански туризъмъ. Най-голямото условие у насъ сѣ българското слънце и малкото мъгли. Това е едно условие, което трѣбва прекрасно да бъде използвано. Морето, за което се говори преди малко, планинитъ, археологическитъ находки, нѣколко лѣчебни бани и още нѣкои други обекти също могатъ да бъдатъ използвани.

Но трѣбва да се запита: при наличността на тия природни богатства можемъ ли да привлѣчемъ туристи отвънъ? Азъ ще кажа, че всички тия природни богатства, които имаме, сѣ още въ едно необработено състояние, или, както се произнасямъ често пѣти, въ едно полуdivо състояние. Курортистътъ, любителътъ на природата, стопанскиятъ туристъ търси или съвършено дивото, където мѣтно прониква човкъ, или съвършено благоустроеното — отъ дветъ едно. Съвършено дивото го имаме. Ще трѣбва, следователно, да отидемъ къмъ облагоустване и къмъ създаване на онова, което ще се хареса повече, следъ като пѣтничкътъ мине презъ Карлсбадъ, Земерингъ и т. н. Можемъ ли да го имаме изведнажъ? Не. Трѣбва ли да работимъ въ туй направление? Безспорно, че трѣбва. И азъ смѣтамъ, че това е смисълътъ на настоящия законопроектъ. Именно на този въпросъ трѣбва да погледнемъ по-сериозно: какъ да обогатимъ природнитъ богатства, да ги съчетаемъ съ нужната опитностъ, съ спекулативенъ умъ — макаръ че у насъ думата „спекула“ е нѣщо като проказа — за да привлѣчемъ чужденци отвънъ. Ние още отсега трѣбва да премахваме известни прѣчки, за да можемъ да привлѣчаме чужденци у насъ.

Нека бъдемъ откровени да си кажемъ нашитъ недъзи. Не единъ пѣтъ съмъ пътувалъ въ чужбина, но право да ви кажа, нѣма по-страхотно нѣщо за чужденца отъ нашитъ митнически граници: отношения недостатъчно добри, разпирание митнически и т. н. Въ Русенската митница, откъдето минаватъ положината отъ пѣтничкитъ за България, двама души знаятъ нѣмски езикъ, останалитъ не го познаватъ. А въ същото време има много митнически чиновници, които стоятъ въ София, Пловдивъ или другаде, и които владѣятъ по три-четири езика. Да не говоримъ за суровостта и дребнавостта, проявявани отъ нашитъ чиновници: за една връзка да настояватъ да се плаща мито; за единъ паспортъ, който трѣбва да се визира полицейски отъ изходния пунктъ, да се чака три дни, за да го занесатъ въ Шуменъ и да го върнатъ.

Има и други неудобства, напримѣръ, по желѣзницитъ. Единъ чужденецъ, който е наученъ, като влѣзе въ влака, да има своето мѣсто, у насъ го оставяме да стои правъ. Има и редъ други неудобства, които все се случватъ и върху които не мога да се спирамъ поотдѣлно, защото имамъ време, но които действително прѣчатъ за развитието на стопански туризъмъ и върху които трѣбва да се обърне особено внимание. Трѣбва да разчистимъ поне онова, което не изисква срѣдства, за да излизатъ поне съ по-малко лоши впечатления ония чужденци, които посещаватъ страната ни.

Но казахъ, изкуство е да умѣешъ да привлѣчешъ чужденци. Ако единъ опитенъ стопанинъ би уредилъ, да кажемъ, утре освещаване въ Гривца, би привлѣкалъ тамъ маса хора. Ако утре другъ би направилъ нѣщо друго — „Св. Никола“, би привлѣкълъ друга категория хора — както празъха французитъ и други. Изкуството въ цѣлата тази работа, същността на развитието на стопанския туризъмъ се състои въ опитността, гъвкавостта на ума, да намѣришъ и създадешъ идеи, да намѣришъ къде и какво да комбинирашъ, за да привлѣчешъ туристи. И тукъ именно трѣбва да се помъчимъ съ закона да създадемъ такива условия, че да може тази гъвкавостъ, еластичностъ, опитностъ на стопанина да се прояви. Тѣй както е създаденъ законопроектътъ, менъ ми се струва, че това не се постига.

У насъ управата на службата за стопански туризъмъ се повѣрва на директора на желѣзницитъ и на нѣкои негови помощници. Г-да! Тази работа иска денонощно мислене. Тя иска денонощно да творишъ идеи. Най-голямитъ подробности трѣбва да ги имашъ предвидъ, да стигнешъ дотамъ, че дори въ хотелитъ да нѣма нѣщо боядисано неестетично и неправилно; да отидешъ дори дотамъ, че и хамалчето, което ще пренася дрехи, и то да владѣе единъ чуждъ езикъ. Единъ директоръ на желѣзницитъ, обремененъ съ такава голяма работа, не знае дали е по силитъ му да ръководи цѣло едно стопанство, каквото сѣ желѣзницитъ, та да му трѣснете отгоре и стопанския туризъмъ, една нова материя за него, върху която трѣбва денонощно да мисли, ако иска да създаде нѣщо. Струва ми се, че се върши голяма грѣшка, като се създава единъ законъ, който нѣма да има никакво съдържание. Това е цѣлата същностъ на работата.

Другитъ въпроси, напримѣръ, какъ ще се почистватъ хотелитъ, какъ ще се преглеждатъ и т. н. — това сѣ за менъ второстепенни работи, които ще уреди онзи институтъ, на който ще повѣрите ръководството.

Но когато отричамъ, че трѣбва и да препорѣчамъ. Смѣтамъ, че грижата за подобрене на стопанския туризъмъ въ страната ще трѣбва да се повѣри на специаленъ институтъ, възглавяванъ отъ едно лице, което трѣбва да има само тази работа и нищо повече, подкрепяно отъ единъ управителенъ съветъ, излъченъ отъ петтъ търговско-индустриални камари.

Въ закона трѣбва да легне и друго едно положение: всѣка отъ търговско-индустриалнитъ камари въ своя районъ да търси и създава условия за стопански туризъмъ. Така страната ще бъде раздѣлена на пѣтъ. Ще се яви едно съревнование между отдѣлнитъ търговско-индустриални камари, коя да привлѣче повече туристи въ района си. По този начинъ на търговско-индустриалнитъ камари ще се даде вече задача за изпълнение, а не, както досега, да бъдатъ само като органи, които препорѣчватъ, даватъ мнения, които мнения, за голямо съжаление, никой не чете. Поне тукъ да имъ създадемъ една дѣлова задача, една стопанска задача, върху която тѣ трѣбва да работятъ. Лицето, което ще представлява търговско-индустриални камари, не трѣбва да бъде избрано непременно измежду членоветъ на търговско-индустриалнитъ камари. То може да бъде и външно лице, или пъкъ отъ района на съответната камара. Да се вмѣни въ дългъ на всички членове на търговско-индустриалнитъ камари ежегодно, на опредѣлена дата, предъ съответното управително тѣло да даватъ писмено своитъ препорѣжки за обектитъ за стопански туризъмъ, които смѣтатъ, че трѣбва да се развиятъ. По този начинъ ще се създаде за всѣки отдѣленъ членъ на камарата дѣлова работа. И ако имъ намѣримъ подобна дѣлова работа, ще се махнатъ отъ търговскитъ камари ония, които отиватъ за титли; ще отиватъ тамъ само дѣлови хора. Всѣки ще прецени, мѣстотъ — тамъ ли е или не е, ще се запита: мога или не мога да върша тази работа? Това сѣ институти, които въ настоящия моментъ трѣбва да бъдатъ здраво въргнати въ работа, щомъ претендиратъ, че сѣ представители на стопански съсловия.

Относно срѣдствата азъ не мога да говоря сега. Онова, което чета въ законопроекта, ми се вижда палиативно, трудно за изпълнение и, ще го нарека, малко обременително. По-добре би било настоящиятъ законопроектъ да се позабави малко въ комисията. По принципъ нека мине. Смѣтамъ, че идеята е отлична и трѣбва да поздравимъ изобретателя ѝ. Но отиде ли законопроектътъ въ комисията, нека да се забави тамъ, като предварително бъде изпратенъ на търговско-индустриалнитъ организации, откъдето могатъ да се дадатъ предварително препорѣжки, па да се прояви и малко по-голямъ интересъ отъ самото народно представителство по единъ толкова голямъ и сериозенъ законопроектъ, който може да даде поминъкъ на мнозина наши съграждани и избиратели. Нека имаме повече време да го проучимъ, за да можемъ въ комисията да дадемъ по-ценни препорѣжки, откъдето сме въ състояние да дадемъ сега. (Ржкоплѣскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: Разискванията сѣ приключени.

Има думата г-нъ министърътъ на желѣзницитъ.

Министъръ Иванъ Горановъ: Г-да народни представители! Както се изказаха всички г-да, които говориха по законопроекта, той цели да обедини всички инициативи по стопанския туризъмъ. Стопанскиятъ туризъмъ, както каза г-нъ Ковачевъ, се разви напоследъкъ. Почнахъ отъ нача-

лото като обикновен туризъм, който е по-скоро една проява на спорт, на любов към родината, любов към хубавото, постепенно се развитието си той доби характер на стопанска дейност. От тази дейност започна да зависи вече и поминъкът на не малко население. Тази проява именно на туризма цели да организира настоящият законопроект.

Досега тази инициатива беше предоставена на отделни общини: всяка община, според средствата си и според каквото може и както знае, се стараеше да подпомогне поминъка на тези жители, които се препитават от стопански туризъм. Вид се, че тези преснати инициативи могат да дадат по-добри резултати, ако се организират и поставят под едно общо ръководство. Става въпрос къде да бъде това ръководство. Някои от г-да народните представители повдигнаха въпроса, че това било по-скоро обект на Дирекцията на народното здраве; други повдигнаха въпроса — още преди създаването на законопроекта — че това било обект на Дирекцията на търговията. Главният институт — съветът за стопански туризъм — се създава при Министерството на железниците, затова защото Министерството на железниците беше първото и единственото досега, което имаше една служба за стопански туризъм. Тази служба за стопански туризъм функционира от няколко години и то доста задоволително. Тя досега се занимаваше главно с улеснения в пътуването, уреждане на екскурзии, даване напътствия, правене на разни реклами, издаване на алманаси, устройване на изложби и т. н., предназначени все за да усилят у туристите и пътниците желанието да пътуват. Понеже тази служба я има вече организирана и понеже с този законопроект не се създава нищо повече, освен едно малко увеличение, подсилване на тази служба, засега се намъри за най-подходящо тази служба да остане при Министерството на железниците.

Както се вижда от членовете 4 и 11 на законопроекта, засягат се интересът и компетентността на много и различни учреждения. И затова въ тези комисии, които ще се занимават било с общото прилагане, било с местното прилагане на стопанския туризъм, сж предвидени представители на най-различни учреждения и организации. Така, виждате, че въ чл. 4, освен представителя на Дирекцията на железниците, е предвиден и представителя на Министерството на външните работи, затова защото ще бъде засегната и областта за издаване разрешения на чужденци. Има представител и на Министерството на вътрешните работи — Главната дирекция на народното здраве — защото върно е, че ще се засегне донкъде и дейността на лечебните места. Тук трябва да забележа, че лечебните места, строго взето, нямат нищо общо с стопанския туризъм. Върно е, че има може би места, които сж обекти и на туризъм, и на лечение. Обаче има места, които сж чисто обект на туризъм, без да имат нищо общо с лечението. Освен това, има и представител на Министерството на търговията, представител на Министерството на благоустройството — главно заради автомобилните съобщения — представител на Българската народна банка, на заинтересуваните търговско-индустриални камари, двама представители на градски общини, представители на Българския автомобилни клуб, на Българския туристически съюз и на Юношеския туристически съюз. Предвидено е да имат отделни представители тези два съюза, за да се подчертае голъмото значение, което тй имат, като израсли от съвършено малко начало и достигнали нъщо наистина извънредно за насъ.

Съгласен съм, че законопроектът може да претърпи нъкои измънения, защото тази материя е съвършено нова у насъ. И затова азъ ще моля, законопроектът да отиде въ комисията и всички г-да народни представители, които сж запознати с материята, да дойдат тамъ, за да дадат своето ценно съдействие, за да може да се усъвършенствува законопроектът.

По отделните въпроси, които се повдигнаха, желая да изтъкна само нъколко факти. Не трябва да смъсваме стопанския туризъм непременно с привличането на чужденци, макаръ че и това е една от целите му. Единъ ясен примър какво значение може да има чисто местния туризъм за поминъка на едно населено място е градът Варна. Градът Варна, който след войната бй откъснат от своя хинтерландъ, се принуди да обърне внимание главно на стопанския туризъм и тамъ да намъри поминък за своето голъмо население. Въ разстояние на две десетилътия Варна направи много. През последните години върно е, че Варна имаше приходи от

стопански туризъм и от чужденци, но специално през последната година, 1940, когато въ Варна нъмаше никакви чужденци, или по-право никакви чужденци, от които може да има доход, според сведенията, които получих от кмета на гр. Варна, когато бяхъ лъгосъ тамъ, Варна е имала най-добър чистъ доход от местния български стопански туризъм. Този доход се отразява върху прихода на местното население: от наеми на квартири, от хотели, храна, фотографии, уреждане на екскурзии, превозъ и т. н.

По този начинъ голъма част от населението може да намъри своя поминък. Върно е, че стопанският туризъм, който прилича чужденци, има значение за цялата страна. Това е единъ вносъ на валута, безъ да се изнесе нъщо. Ето защо, както право казаха и г-нъ Минчо Ковачевъ и г-нъ Ковачевски, всички страни се стремят да засилят този туризъм на лица, които влизатъ отвън, от чужди страни. Този законопроект, както виждате, е ималъ предвидъ и тази целъ.

За разходитъ по този законопроект сж предвидени нъколко източника. Облаганията ще се понесатъ много лесно. От сумата, която ще се събере и която ще се разпределя от единъ комитетъ, който дава пълна гаранция, че ще бъде правилно разпределена, ще се подпомагатъ инициативите на стопанския туризъм. Какъ ще стане това нъщо? Ще има подпомагане на отделни общини, може би подпомагане на отделни предприятия, създаване на отделни предприятия, а може да се предвиди и това, което искаше г-нъ Ковачевски — подпомагане на Туристическия съюз, който сж своите планински домове и хижи действително е извършилъ много, макаръ че оперира с много малки средства. Всичко това сж подробности, които по-нататък ще се уредятъ.

Смътамъ, че сж тйзи нъколко думи съмъ далъ ясна картина за това, което цели законопроектът. Моля, г-да народни представители, да го приемете на първо четене, за да отиде въ комисията, гдето ще се дадатъ нужните обяснения. (Ръкоплъскания)

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за стопански туризъм въ България, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Законопроектът ще отиде въ комисията.

Минаваме къмъ точка осма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измънение и допълнение на закона за експлоатация на кариерите.

Моля да се съгласите да се прочете само текстът на законопроекта, безъ мотивите. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измънение и допълнение на закона за експлоатацията на кариерите.

§ 1. Въ чл. 2, алинея втора, думите: „като предварително вземе мнението на надлежната постоянна комисия“ — се заличаватъ.

Въ трета алинея на сжщия членъ думите: „съ позволения на Министерския съветъ“ се замънятъ сж думите: „съ разрешението на министъра на търговията, промишлеността и труда“.

§ 2. Забележка II къмъ чл. 6 се измъня, както следва:

„Кариерните материали: чакълъ, пясъкъ и обли навлъчени камъни, изваждани отъ държавните кариери по водосборните басейни на ръките и по бръговетъ на морето за нуждите на държавните, общински и училищни строежи и учреждения и за собствените строителни и стопански нужди на земеделските стопани, се освобождаватъ отъ заплащане на държавна берия и наемно право.

Тази забележка не се прилага за кариерите по морските бръгове, отдадени за експлоатация на наематели преди влизането на настоящия законъ въ сила, до изтичането на договорните срокове“.

§ 3. Чл. 7 се измъня така:

„Наказва се сж глоба до 2.500 л. всъки, който наруши нъкой отъ членовете на настоящия законъ и правилника за приложението му, както и издадените въз основа на

сжити отъ министра на търговията, промишлеността и труда заповѣди, наредби и др.

Нарушенията се констатираатъ съ актове, съставени отъ държавнитѣ и общински органи.

Министърътъ на търговията, промишлеността и труда, или упълномощеното отъ него длъжностно лице, въз основа на съставенитѣ актове, издава наказателни постановления за налагане глоба на провиненитѣ лица, както и за конфискуване на карьернитѣ материали въ полза на държавата или съответната община.

Тѣзи постановления сѣ окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване.

(Его мотивитѣ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за експлоатацията на карьеритѣ.

Г-ла народни представители! Необходими сѣ следнитѣ измѣнения на закона за експлоатацията на карьеритѣ:

1. Съ закона за допълнение на закона за експлоатацията на карьеритѣ, обнародванъ въ „Държавен вестник“, брой 61, отъ 18 мартъ 1938 г., се прибави къмъ чл. 6 отъ закона за карьеритѣ втора забележка, съ която карьернитѣ материали: чакълъ, пѣськъ и обли навлѣчени камъни, изваждани отъ държавнитѣ карйери по водосборнитѣ басейни на рѣкитѣ, за нуждитѣ на държавнитѣ, общински и училищни строежи и учреждения и за собственитѣ строителни и стопански нужди на земеделскитѣ стопани, се освободиха отъ заплащане на държавна берия и наемно право. Съ тази мѣрка бѣха дадени облаги само на земеделското население, живущо покрай рѣкитѣ, а онѣзи земеделски стопани, които иматъ стопанствата си близу до Черноморското крайбрежие, продължиха да заплащатъ държавна берия и наемно право.

Като се има предвидъ, че по-голямата частъ отъ населението по крайморето е земеделско, което сѣщо се нуждае отъ постройки на хигиенични жилища, модерни обори, торища и пр., целесъобразно е да се подкрепи благоустройствената му инициатива, като и то бѣде освободено отъ заплащане на карьерно право и държавна берия при вземане на чакълъ и пѣськъ отъ брѣговетѣ на морето за собствени нужди.

Въз основа на гореизложеното, справедливо е да бѣде измѣнена забележка II къмъ чл. 6 отъ закона за експлоатация на карйери, както следва:

„Карьернитѣ материали: чакълъ, пѣськъ и обли навлѣчени камъни, изваждани отъ държавнитѣ карйери по водосборнитѣ басейни на рѣкитѣ и по брѣговетѣ на морето за нуждитѣ на държавнитѣ, общински и училищни строежи и учреждения и за собственитѣ строителни и стопански нужди на земеделскитѣ стопани, се освобождаватъ отъ заплащане на държавна берия и наемно право.

Тази забележка не се прилага за карьеритѣ по морскитѣ брѣгове, отдадени за експлоатация на наематели преди влизането на настоящия законъ въ сила, до изтичането на договорнитѣ срокове.“

2. По сега съществуващия редъ на нарушителитѣ на закона за експлоатацията на карьеритѣ се съставятъ актове, които се изпращатъ на сѣдилищата за налагане глоби. Тази практика не даде добри резултати, и нарушенията на закона за експлоатацията на карьеритѣ не можаха да бѣдатъ ограничени.

За правилното експлоатиране на карьеритѣ и редовното постѣпване на държавнитѣ приходи отъ тѣхъ, умѣстно е да се направи измѣнение на чл. 7 отъ закона за експлоатацията на карьеритѣ, както следва:

„Наказва се съ глоба до 2500 л. всѣки, който наруши нѣкой отъ членоветѣ на настоящия законъ и правилника за приложението му, както и издаденитѣ въз основа на сжити отъ министра на търговията, промишлеността и труда заповѣди, наредби и др.

Нарушенията се констатираатъ съ актове, съставени отъ държавнитѣ и общински органи.

Министърътъ на търговията, промишлеността и труда, или упълномощено отъ него длъжностно лице, въз основа на съставенитѣ актове, издава наказателни постановления за налагане глоба на провиненитѣ лица, както и за конфискуване на карьернитѣ материали въ полза на държавата или съответната община.

Тѣзи постановления сѣ окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване.“

Горното като излагамъ, честь имамъ, г-да народни представители, да ви помоля да разгледате и гласувате приложениия тукъ законопроектъ.

Гр. София, 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ)

Председателъ Никола Логофетовъ: Понеже нѣма записани оратори, ще гласувамъ.

Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за експлоатацията на карьеритѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събраниято приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Предлагамъ, законопроектътъ да се приеме на второ четене, по спешностъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-на министра на търговията, промишлеността и труда, законопроектътъ да се разгледа на второ четене по спешностъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на закона за експлоатацията на карьеритѣ.

§ 1. Въ чл. 2, алинея втора, думитѣ: „като предварително вземе мнението на надлежната постоянна комисия“ — се заличаватъ.

Въ трета алинея на сѣщия членъ думитѣ: „съ позволенията на Министерския съветъ“ се замѣнятъ съ думитѣ: „съ разрешението на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„§ 2. Забележка II къмъ чл. 6 се измѣня както следва:

„Карьернитѣ материали: чакълъ, пѣськъ и обли навлѣчени камъни, изваждани отъ държавнитѣ карйери по водосборнитѣ басейни на рѣкитѣ и по брѣговетѣ на морето за нуждитѣ на държавнитѣ, общински и училищни строежи и учреждения и за собственитѣ строителни и стопански нужди на земеделскитѣ стопани се освобождаватъ отъ заплащане на държавна берия и наемно право.

Тази забележка не се прилага за карьеритѣ по морскитѣ брѣгове, отдадени за експлоатация на наематели преди влизането на настоящия законъ въ сила, до изтичането на договорнитѣ срокове.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„§ 3. Чл. 7 се измѣня така:

„Наказва се съ глоба до 2500 л. всѣки, който наруши нѣкой отъ членоветѣ на настоящия законъ и правилника за приложението му, както и издаденитѣ въз основа на сжити отъ министра на търговията, промишлеността и труда заповѣди, наредби и др.

Нарушенията се констатираатъ съ актове, съставени отъ държавнитѣ и общински органи.

Министърътъ на търговията, промишлеността и труда, или упълномощеното отъ него длъжностно лице, въз основа на съставенитѣ актове, издава наказателни постановления за налагане глоба на провиненитѣ лица, както и за конфискуване на карьернитѣ материали въ полза на държавата или съответната община.

Тѣзи постановления сѣ окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема. Законопроектътъ е приетъ окончателно на второ четене.

Минаваме къмъ точка девета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за причисляването на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на карьеритѣ къмъ категорията на минитѣ.

Моля да се съгласите да се прочете само текстътъ на законопроекта, безъ мотивитѣ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчик д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за причисляването на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на карьеритѣ къмъ категорията на минитѣ.

Чл. 1. Изкопаемитѣ вещества: естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, стронцианитъ, баритъ, каолинъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ се причисляватъ, по отношение правото за дирене и експлоатирането имъ, къмъ категорията на минитѣ, отъ група трета на чл. 14 отъ закона за минитѣ, и диренето и експлоатирането имъ се урежда по закона за минитѣ.

Съществуващитѣ и вече разработени отъ собственицитѣ или тѣхнитѣ наематели, до влизането на настоящия законъ въ сила, кариери за поменатитѣ по-горе вещества, ако бждатъ регистрирани въ Дирекцията за природнитѣ богатства при Министерството на търговията, промишлеността и труда въ срокъ до една година следъ влизането на настоящия законъ въ сила, като кариери съ опредѣлени гаранции, не могатъ да бждатъ обектъ за изключително право за дирене и получаване концесия по закона за минитѣ, и тѣхната експлоатация се урежда отъ закона за експлоатация на карьеритѣ. Подъ разработени кариери се разбиратъ такива, когато отъ тѣхъ е било вадено: естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, стронцианитъ, баритъ, каолинъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ, съ целъ за продажъ.

Въ случай че собственицитѣ на кариери за изброенитѣ по-горе вещества не си запазятъ правата по настоящия законъ и карьеритѣ сж били дадени подъ наемъ, правата на наемателитѣ се запазватъ до изтичането на наемния срокъ.

Чл. 2. Въ членъ 3 отъ закона за минитѣ думитѣ: „естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ“ — се заличаватъ.

(Ето мотивитѣ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за причисляването на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на карьеритѣ къмъ категорията на минитѣ.

Г-да народни представители! Необходими сж следнитѣ измѣнения на закона за експлоатацията на карьеритѣ:

Въ закона за експлоатацията на карьеритѣ сж допустнати въ миналото нѣкои законоположения, които при засилващото се развитие на промишлеността спъватъ нормалното разработване на една частъ отъ изкопаемитѣ материали, които по една или друга причина сж били отнесени къмъ групата на карьернитѣ материали, когато по естество на разработването имъ е следвало да бждатъ подчинени на закона за минитѣ.

Тѣй, напримѣръ, съгласно чл. 3 отъ закона за минитѣ и чл. 1 отъ закона за експлоатацията на карьеритѣ, къмъ групата карьерни материали сж отнесени между другото и следнитѣ изкопаеми вещества: естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, баритъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ.

Веществата каолинъ и стронцианитъ не сж причислени нито къмъ групата на карьернитѣ материали, нито къмъ тази на минитѣ.

Използуването на тѣзи материали нѣма масовъ характеръ и не е отъ значение за строителнитѣ консумативни нужди на населението. Тѣ не служатъ за строежъ, а за индустриални, химически и други цели.

Независимо отъ това, повечето отъ тия вещества се срѣщатъ въ природата въ жили, шокове и пластове, както и другитѣ рудни изкопаеми вещества и експлоатацията имъ става въ повечето случаи подземно и се подчинява на закона за минитѣ и неговитѣ правилници.

За експлоатацията на тѣзи материали се изискватъ инсталации и технически обзавеждания, които ще обслужватъ предприятието за по-дълъгъ срокъ. Едно подобно машинизиране на производственитѣ процеси налага и влагане на по-голямъ инвестиранъ капиталъ.

При сегашното отнасяне на тѣзи материали къмъ групата на карьеритѣ се спира инициативата за тѣхното дирене и експлоатация.

Така, напримѣръ, докато каолинътъ се смѣташе за карьеренъ материалъ, нѣмахме въ България производство на каолинъ; откакто, обаче, той се прие за алуминиева руда и неговото дирене и експлоатиране се подчини на

закона за минитѣ, откриха се нѣколко мини за каолинъ, които напълно задоволяватъ нуждитѣ на страната, а даже изнасятъ и въ странство.

Има случаи, когато нѣкои отъ тия вещества се срѣщатъ интимно срастнати съ истинскитѣ руди, както, напримѣръ, баритътъ, слюдата и др., или сж продуктъ на повършно изѣтриване на тия уреди, напримѣръ, нѣкои минерални бои. Въ такива случаи не може да се разгрании експлоатацията на еднитѣ отъ другитѣ и поради това се явяватъ прѣчки при разработката, както е случаятъ въ държавнитѣ периметри въ Панагюрско, ждѣто рудитѣ се експлоатиратъ отъ държавата, а повършнитѣ продукти на тѣхното изѣтриване (червена боя) — се копаятъ отъ други.

Най-сетне, въ военно време нѣкои отъ тия вещества като стронцианита и целестина, се търсятъ много за фабрикуване на сигнални ракети, огньове и пр. Въ страната ни има доста находища на подобни изкопаеми, обаче по горнитѣ причини тѣ не се дирятъ и експлоатиратъ.

Като се вземе подъ внимание гореизложеното, налага се горепоменатитѣ карьерни материали да бждатъ причислени къмъ категорията на минитѣ.

Горното като излагамъ, честъ имамъ, г-да народни представители, да ви помоля да разгледате и гласувате приложението тукъ законъ.

Гр. София, 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ)

Председателъ Никола Логофетовъ: Понеже нѣма написани оратори, ще гласувамъ.

Които приематъ на първо четене законопроекта за причисляването на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на карьеритѣ къмъ категорията на минитѣ, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Моля, законопроектътъ да отиде въ комисията.

Председателъ Никола Логофетовъ: Законопроектътъ ще отиде въ комисията. Минаваме къмъ точка десета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение на чл. 35 алинея първа, отъ закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица.

Които сж съгласни да не се четатъ мотивитѣ, а само текстътъ на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на чл. 35, алинея първа, отъ закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица.

Членъ единственъ. Чл. 35, алинея първа, се измѣня, както следва:

Правото за обезщетение срещу принудителна безработица се добива, ако работникътъ или служащиятъ е билъ на работа и е участвувалъ съ вноски въ фонда „Обществени осигуровки“, смѣтка „Безработица“, най-малко 32 седмици презъ течение на две години, непосредствено предшествуващи деня на принудителното оставане безъ работа. Настоящото измѣнение се отнася и за работници, които до влизането му въ сила сж участвували съ вноски въ сѣция фондъ и сѣщата смѣтка най-малко 32 седмици.

(Ето мотивитѣ къмъ законопроекта:

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение на чл. 35, алинея първа, отъ закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица.

Г-да народни представители! Намалението на вноскитѣ за придобиване право на обезщетение срещу принудителна безработица се налага отъ необходимостта да се гарантира обезщетение, ако не на всички осигурени работници, оставащи въ принудителна безработица, то поне на по-голямата частъ отъ тѣхъ. При условията на сегашния текстъ на закона, предвиждащъ 52-седмично участие въ продължение на две години, поради сезонния характеръ на индустриалното ни и занаятчийско производство, много работници оставаха презъ времето, когато се намираше въ принудителна безработица, безъ каква да е подкрепа

Че това е така, се вижда от месечната статистика за безработицата в страната.

Така, през месеците: ноември, декември, януари, февруари и март на миналата и текуща години от общия брой на регистрираните безработни, право на обезщетение са имали, както следва: за ноември — броят на регистрираните е бил кръгъл 29 000 души, а право на обезщетение са имали 17 000 души; за декември — от 39 000 регистрирани безработни право на обезщетение са имали 23 000 души; за януари — от 46 000 души право на обезщетение са имали 28 000; за февруари — от 52 000 — право на обезщетение са имали 33 000; за март — от 49 000 — право на обезщетение са имали 33 000 души.

Като се има предвид, че и много от безработните, които не са придобили право на обезщетение, не са регистрирани, става още по-ясно, че досегашният стаж от 52-седмично участие за придобиване право на обезщетение действително не е достатъчно подходящ за нашия стопански условия и не създава от осигуровката срещу безработица една действителна осигуровка за препитание на работниците, които се намират в принудителна безработица.

Покриването на по-големите разходи, които ще се появят с намаляване на стажа за придобиване правото на обезщетение, е гарантирано с увеличение размера на вносите от 2 на 4 л. седмично, проведено вече от 1 юни 1939 г. с заповед, съгласно бележката към чл. 35 от закона за настаняване на работниците и осигуряване при безработица.

Гр. София, октомври 1940 г.

Министър на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ)

Председател Никола Логофетовъ. Има думата народният представител г-н Петър Митевъ.

Петър Митевъ: (От трибуната) (Чете) Г-да народни представители! На разглеждане днес е сложен законопроектът за изменение на чл. 35, алинея първа, от закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица. От внесенния законопроект от г-на министъра на търговията, промишлеността и труда личи, че министерството е взело починъ да се намалят определените 52-седмични вноски за добиване на право от работниците за помощ при безработица при извършени 32 седмични вноски.

Признато е от всички органи на обществените осигуровки, че много работници не могат да се ползват от фонда за безработица, понеже и за две години не могат да запълнят искания по чл. 35 тридесет и две седмични вноски. Няма да се възползвам от данните на Дирекцията на обществените осигуровки и разискванията на X-та редовна сесия на Върховния съвет на труда. Ще се възползвам от цитирания в мотивите сведения, като най-нови.

През месеците: ноември и декември миналата 1939 г. и януари, февруари и март 1940 г. от общия брой на регистрираните безработни право на обезщетение са имали, както следва: за месец ноември 1939 г. от 29 000 регистрирани безработни право на обезщетение са имали 17 000; за м. декември 1939 г. от 39 000 регистрирани безработни право на обезщетение са имали 23 000; за м. януари 1940 г. от 46 000 регистрирани безработни, право на обезщетение са имали 28 000; за месец февруари 1940 г. от 52 000 регистрирани безработни, право на обезщетение са имали 33 000; за месец март 1940 г., от 49 000 регистрирани безработни право на обезщетение са имали 33 000 души. Или всичко, за това време, от 215 000 регистрирани безработни 134 000 са получили право на обезщетение, а 81 000 са лишени, не са получили право на обезщетение, по простата причина, че не са имали 52 марки, залепени на книжките си.

Но, г-да народни представители, това са сведенията за регистрираните работници и работнички. А каква ли е цифрата на нерегистрираните? Тук сме в неизвестност. Но не бива да си затваряме очите пред тая неизвестност. Трябва да намерим начинъ, щото всички останали без работа работници, били те сезонни или не, да се настанят на работа или подпомогнат.

Предлаганото изменение донейде ще издържи това явление. Мисля, че не ще сгръсна, като кажа, че дължимите от държавата на фонда „Обществени осигуровки“ кръгло около 700 милиона лева трябва да се внесат било на определени рати или на няколко пъти. Знае се от какво произтича това задължение. Държавата като

трета страна участва във фонда „Обществени осигуровки“ и не е внасяла редовно своите вноски, и по тая начинъ се събира сумата 700 милиона лева. Ако се внесат тези пари, няма да става прехвърляне на суми от един фонд към друг, а всеки фонд ще отпраща своята служба за своето назначение. Също и когато се дават заеми, да се внимава да не се дават на мъчно или на съвсем несъбираеми места.

Трябва да кажа няколко думи за самото обезщетение. Обезщетение се дава 15 л. дневно на семейство! При настъпната скъпост днес, с около 40% повече от миналите години, какво представляват 15 л? Не е ли това равно на половината от необходимото за живота на семейството? Аз не преувеличавам. Днес всички признават това положение, но не бива само да го признаваме, трябва да му дадем и реален израз. Тютюневите работници, на които гласувахме по 1 л. на килограм продаден тютюн да се внася във фонда „Обществени осигуровки“, могат да бъдат лесно обезщетени. Какво трябва да сторим за другите браншове и особено за ония, които имат сезонна работа? Напримър, строителните работници — ето те привършват вече работата, зимата ще настъпи, те не са скътали нищо, за да я посрещнат, защото надниците не им се увеличили, а скъпотията не им даде възможност да отблъват нъкой лев за посрещане на безработния сезон.

Казах по-горе за увеличение на надниците. Нека си признаем, че надниците не са увеличени, че фабрикантите, господарите саботират увеличението и много малко са отъзи, които са увеличили надниците с 15%. Има господари на предприятия, които увеличават или замъняват по-скъпите си работници с нови, начинаещи по-евтини. Санкции за това няма. Но какво представлява днес увеличението с 15%, което се дава, макар и книжно, при неспиращата скъпост, която ето вече за около една година достигна до 40%, а тенденцията е вече да достигне 50% в скоро време, защото мърките, които се вземат за спирането и скъпостта? Работниците се бориха, борят се и днес да наложат по-добро заплащане на техния труд, но скъпотията отнема придобивките на тяхната борба. Сключиха се трудови договори, сключват се и днес, въ които се уговаря работното време и заплатата, но спазват ли се постановленията на тези договори? И от кого се нарушават? Очевидно не от работниците. Премахването на безработицата е работа на държавата. Една от причините, извън сезонните предприятия, да има безработица, е рационализацията. Друга причина е частичната, анархистичната частна капиталистическа стопанска система, която не държи сметка за произведените стоки, която търси винаги все по-големи печалби и която, като натрупа произведените стоки, изхвърля своите работници на улицата, когато пазарът е наситен и стоките не могат да се пласират. Милioni работници са без работа днес вследствие на тая система.

Днес във някои държави с частна капиталистическа система се въвежда дирижираното стопанство. Премахна ли се безработицата? Положително можем да кажем: не. Наистина, въ тях безработицата е намалена или е почти премахната — нямаме точни сведения — но кои са причините за това? Те са известни: работи се за военни нужди, имаме война.

Г-да народни представители! След европейската война, която се приключи въ 1918 г., се свика конференция от победилата тогава групировка на Англия, Франция, Америка и Италия, съставиха Обществото на народите, при което се образува Международно бюро на труда, въ което и победените страни, както и нашата, взеха участие. Войната, която се води за завладяване на пазари, за поробване на народи, война империалистическа, въ която паднаха милиони здрави човъци по бойните поля от двете групировки, а други милиони умряха от глад и болести, вследствие на войната, други останаха инвалиди, отвори очите на трудовите маси. Започна революционен кипек, роди се Руската съветска република, която интервентите от двете капиталистически групировки не можах да сломят. Цяла Европа се разтърсваше от борбите на върналите се от бойните поля работници, които не намираха работа и хляб. А работа не се създаваше лесно, защото стопанството, пригодно да служи за военни нужди, трябваше да се нагоди за мирновременни такива. Безработицата и гладът застрашаваха господството на капитализма. Трябваше да се намери отдушник, защото заразителният примър на руските работници и селяни действуваше върху европейските работници и селяни.

Ето защо се организира Международното бюро на труда през 1919 г. България взе участие със свой делегат във Международното бюро на труда, и въ 1924/1925 г. XXI-то обикновено Народно събрание, втора редовна сесия, прие закона за настаняване на работа и за осигуряване при безработица, на който закон чл. 35, алинея първа, се предлага за изменение.

Г-да народни представители, нужни сж радикални мърки за увеличение на надниците на работниците, премахване на скъпотията и създаване на сносен човъшки живот за трудящите се, а не трохи от богатата трапеза.

Председател Никола Логофетов: Ще гласувам. Които приемат на първо четене законопроекта за изменение на чл. 35, алинея първа, от закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-ръ Славчо Загоров: Спешност!

Председател Никола Логофетов: Които приемат предложението на г-на министра на търговията, законопроектът да мине на второ четене, по спешност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема

Докладчик д-ръ Атанас Попов: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение на чл. 35, алинея първа, от закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица.

Членъ единственъ. Чл. 35, алинея първа, се изменя, както следва:

Правото за обезщетение срещу принудителна безработица се добива, ако работникът или служещият е бил на работа и е участвувал съ вноски въ фонда „Обществени осигуровки“, смѣтка „Безработица“, най-малко 32 седмици през течение на две години, непосредствено предшестващи деня на принудителното оставане безъ работа. Настоящото изменение се отнася и за работници, които до влизането му въ сила сж участвували съ вноски въ сѣщия фондъ и сѣщата смѣтка най-малко 32 седмици.“

Председател Никола Логофетов: Които приемат заглавието на законопроекта и членъ единственъ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ и на второ четене.

Последната точка отъ дневния редъ, по която никой не е записанъ, а именно точка единадесета:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 3, буква „в“, отъ наредбата-законъ за учредяване на Статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ.

Които сж съгласни да не се четатъ мотивитъ, а да се чете само законопроекътъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Атанас Попов: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 3, буква „в“, отъ наредбата-законъ за учредяване на Статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ.

Членъ единственъ. Къмъ чл. 3, буква „в“, се прибавятъ думитъ:

„и отъ Главната дирекция на статистиката въ размѣръ на 300.000 л.“

(Ето мотивитъ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 3, буква „в“, отъ наредбата-законъ за учредяване на Статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ.

Г-да народни представители! Статистическиятъ институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ биде учреденъ съ наредба-законъ, публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 14, отъ 21 януарий 1935 г.

Съгласно чл. 2 на тази наредба-законъ, задачитъ на института сж:

а) всестранно и обективно изучаване на българското народно стопанство;

б) наблюдаване явленията въ свѣтовното стопанство и изучаването имъ отъ гледна точка на българското стопанство;

в) участие, по споразумение съ Главната дирекция на статистиката, въ общитъ статистически предприятия;

г) специални изследвания по отдѣлни въпроси отъ икономическата теория, доколкото за тѣхъ би имало нужда отъ статистическа разработка на цифрени материали;

д) упражняване на младитъ учени и на студентитъ отъ Държавния университетъ и други висши учебни заведения, специализиращи се въ областта на статистико-икономически изследвания.

Съгласно чл. 3 отъ сѣщата наредба-законъ, материалната издръжка на института се осигурява главно отъ ежегоднитъ субсидии на Рокфелеровата фондация. Субсидията на Рокфелеровата фондация се движи срѣдно около 700.000 л. годишно (6.300 долара), т. е. приблизително 2/3 отъ общия бюджетъ на института.

Както презъ изтеклитъ 5 години, тъй и презъ текущата 1940 г. тази субсидия бѣ плащана редовно и работата на института вървѣ правилно и успѣшно.

Вследствие на войната, обаче, европейскиятъ отдѣлъ на Рокфелеровата фондация, който имаше своето сѣдалище въ Парижъ, напуста Европа и се премѣсти въ Ню-Йоркъ. Отъ редъ обективни признаци се вижда, че фондацията възнамѣрява да съкрати, или даже да прекрати изобщо своята дейностъ въ Европа, което ще засегне тежко института. При тѣзи обстоятелства Статистическиятъ институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ ще биде поставенъ въ пълна невъзможностъ да продължи досегашната си научна и практическа дейностъ, поради липса на срѣдства.

Г-да народни представители! Като се има предвидъ, че отъ услугитъ на института се ползуватъ и държавни учреждения, на първо мѣсто Министерството на търговията, промишлеността и труда, Дирекцията на гражданската мобилизация, Главната дирекция на статистиката и Софийскиятъ държавенъ университетъ, а сѣщо така ползата, която институтътъ допринася съ своитъ трудове на стопанската наука въ страната, моля да гласувате тукъ приложения проектъ за законъ за допълнение на наредбата-законъ за учредяване на статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ, което допълнение осигурява по-нататъшното съществуване и правилно функциониране на института.

Гр. София, 24 октомврий 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ;

Председател Никола Логофетов: Нѣма никой записанъ. Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 3, буква „в“, отъ наредбата-законъ за учредяване на Статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Спешност!

Председател Никола Логофетов: Които приематъ предложението на г-на министра на търговията, законопроектътъ да се приеме по спешностъ на второ четене, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчик д-ръ Атанас Поповъ (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 3, буква „в“, отъ наредбата-законъ за учредяване на Статистически институтъ за стопански проучвания при Софийския държавенъ университетъ.

Членъ единственъ. Къмъ чл. 3, буква „в“, се прибавятъ думитъ:

„и отъ Главната дирекция на статистиката въ размѣръ на 300.000 л.“

Председател Никола Логофетов: Които приематъ заглавието и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене.

Дневниятъ редъ е изчерпанъ.

Председателството, въ съгласие съ правителството, ви предлага за 5 ноемврий, 15 ч., следния дневенъ редъ:
Одобрене на предложенията:

1. За одобрение II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 септемврий 1940 г., протоколъ № 162 — относно разрешението за добиване на оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ до новата реколта на виното 1 декемврий 1940 г.
2. За одобрение III-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 августъ 1940 г., протоколъ № 129 — относно освобождаването отъ бандеролъ и др. 29.000 кгр. стари папириси.
3. За одобрение XI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 септемврий 1940 г., протоколъ № 162 — относно освобождаването отъ бандеролъ 500 кгр. папириси.
4. За одобрение XXXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 4 октомврий 1940 г., протоколъ № 175 — относно освобождаването отъ бандеролъ и др. 1.000 кгр. папириси.
5. За одобрение XXXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 4 октомврий 1940 г., протоколъ № 175 — относно намаляването на акциза по чл. 210 отъ закона за държавнитъ привилегии,

акцизитъ и патентитъ на внесената отъ С. С. С. Р. 10.000 тона каменна соль.

6. За опрощаване на сумата 14.652.758 л., дължима отъ глоби, лихви и неиздължения на държавното съкровище, общинитъ, фондоветъ и пр. по изпълнителни дѣла отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

7. За опрощаване на сумата 7.363.646 л., дължима отъ глоби, лихви и неиздължения на държавното съкровище, общинитъ, фондоветъ и пр. по изпълнителни дѣла отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

8. За опрощаване на сумата 11.798.588 л., дължима отъ глоби, лихви и неиздължения на държавното съкровище, общинитъ, фондоветъ и пр. по изпълнителни дѣла отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

9. Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиитъ за изслужено време.

Които приематъ предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 18 ч. 50 м.)

Председателъ: НИКОЛА ЛОГОФЕТОВЪ

Секретари: { НИКОЛАЙ СУЛТАНОВЪ
СТЕФАНЪ БАГРИЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ